

מחקר ראשוני לגבי הרפורמה המשפטית בישראל

דר' רפי נץ-צנגוט¹

תקציר

מחקר ראשון מסוג זה בודק את מאפייני הרפורמה המשפטית המתרחשת בישראל בכל הנוגע להשפעתה על הדמוקרטיה, שלטון החוק וזכויות הפרט (ביחד "דמוקרטיה") בישראל. הוא מתייחס לתקופה שממועד השבעת הכנסת הנוכחית ועד 1.3.23, ומבוסס על 3 מקורות, ככל שהם קשורים לדמוקרטיה: כל ההסכמים הקואליציוניים, הצעות החוק הרלבנטיות שהוגשו מטעם הקואליציה, והחוקים הרלבנטיים שכבר התקבלו.

התקשורת והשיח הציבורי בישראל ומחוצה לה מתמקדים בעיקרו רק במספר מועט של מרכיבים של פגיעת הרפורמה בדמוקרטיה, בעיקר אלו שקשורים לתחום הרשות השופטת. בנוסף, אין אינטגרציה בין כל מרכיבי הרפורמה שידועים כבר וניתוח של השפעתם הכוללת.

המחקר מכסה על החוסר בשיח שתואר לעיל, ועוד; להלן תרומותיו העיקריות: ראשית, חשיפת כל אחד מהמרכיבים הרבים הנוספים של הרפורמה וזאת במסגרת 14 תחומים במדינה, ודיון בבעייתיות שלהם; שנית, ריכוז כל מרכיבי הרפורמה; שלישית, תיאור יחסי הגומלין בין כל אותם 48 מרכיבים כך שמובהרת התמונה הכוללת של הרפורמה; רביעית, ניתוח ההשפעות הרבות של מרכיבי הרפורמה על המדינה – והבהרה עד כמה קשה תהיה פגיעתה בדמוקרטיה (כי רק תמונה כוללת מאפשרת להבין את המשמעות של כל מרכיב ברפורמה); חמישית, דיון בהיבטים נוספים של הרפורמה, כגון: (1) הפרכה של הנמקות הרפורמה; (2) מוטיבים המשותפים לקבוצות מרכיבים של הרפורמה, כגון: מרכיבי מהפכה ספציפיים שיכולים לסייע לראש הממשלה בנימין נתניהו במסגרת המשפט המתנהל נגדו; הפגיעה האנושה ברשות השופטת; פיקוח משמעותי של הקואליציה על כל בעלי התפקידים במערכת אכיפת החוק (שופטים, תובעים, שוטרים ועורכי דין); רצון הקואליציה שלא לכבד את החוק; דרכי הגנה שהקואליציה מכינה כדי להגן על אלו מחבריה שיפרו את החוק; והפוליטיזציה וחוסר המקצועיות של בעלי תפקידים בכירים רבים (לרבות פוליטיזציה של המשטרה); (3) הבעייתיות באופן יישום הרפורמה; (4) ריכוז הפגיעות הישירות שלה; (5) רטוריקה מטעה של הקואליציה בקידום המהפכה; (6) בדיקת הרפורמה בהקשר הנכון; (7) הפרדה בין, אך גם בתוך רשויות; (8) חוסר איזון בין הגנת הקואליציה לפגיעה בבעלי התפקידים במערכת אכיפת החוק; (9) חוסר המידתיות והרלבנטיות של עיקרי הרפורמה.

בשורה התחתונה, המחקר חושף כי היקפה של הרפורמה הוא גדול בהרבה ממה שידוע בציבור, וככלל כך גם היקף פגיעתה בדמוקרטיה בישראל. המחקר גם מאפשר הבנה יסודית של הנושא הגדול והמורכב של הרפורמה, ובכך מפזר את הערפל סביב הרבה מחוסר ההיכרות ומהמחלוקת הציבורית המתרחשת בישראל ומחוצה לה בין תומכי למתנגדי הרפורמה.

¹ עורך דין, דר' (מדע המדינה); ביו כלול בנספח ב' למחקר; (rafi.nets@gmail.com).

תוכן עניינים

<u>עמ'</u>	<u>מס' חלק/סעיף</u>
	חלק א' – מבוא
3	1. הקדמה
3	2. מתודולוגיה
3	3. החוסר בשיח לגבי הרפורמה
3	4. תרומות המחקר
	חלק ב' – ממצאי המחקר
3	5. תחומים רבים (14 במספר) בהם עוסקת הרפורמה
3	6. המונח המתאים: לא "רפורמה" ולא "משפטית", אלא "מהפכה מדינתית"
4	7. מרכיבים/שינויים רבים באותם 14 תחומים
4	8. פירוט אינטגרטיבי של עיקרי 48 מרכיבי המהפכה, לפי 14 התחומים שלה
5	9. הכרה ביתר פירוט של מרכיבי המהפכה והבעייתיות שלהם
5	10. חשיבות הבנת יחסי הגומלין בין מרכיבים שונים של המהפכה
6	11. חוסר הבסיס של נימוקי הצעות החוק שהוגשו במסגרת המהפכה
7	12. מוטיבים בעייתיים המשותפים למרכיבים שונים של המהפכה
9	13. הדמיון/זרות בין הצעות חוק רבות
9	14. הבעייתיות באופן יישום המהפכה
9	15. ריכוז הפגיעות הישירות של המהפכה לפי נושאים
10	16. רטוריקה מטעה של הקואליציה בקידום המהפכה
11	17. הצורך בבדיקת מרכיבי המהפכה בהקשר הנוכחי
11	18. הפרדה בין רשויות והפרדה בתוך רשויות
11	19. חוסר האיזון בין הגנת הקואליציה לבין הפגיעה ברשויות החוק
12	20. חוסר המידתיות והרלבנטיות של עיקרי המהפכה
12	21. ריכוז שמונת ההיבטים הבעייתיים של המהפכה
12	22. בעתיד יישמו עוד מרכיבי מהפכה רבים בעוד תחומים
	חלק ג' – סיכום
13	23. דברי סיום
	נספחים
14	נספח א' – הטבלה עם 48 מרכיבי הרפורמה והבעייתיות שבהם
27	נספח ב' – ביו של עורך המחקר

חלק א' - הקדמה

1. מחקר זה **חושף, מרכז ומנתח** בפעם הראשונה את כל המידע הרב לגבי **48** מרכיבי הרפורמה המתרחשת כעת בישראל; וזאת בנוגע להשפעתה על **הדמוקרטיה, שלטון החוק וזכויות הפרט** (להלן "דמוקרטיה") בישראל.
2. **מתודולוגית**, המחקר מתייחס לתקופה שממועד השבעת הכנסת הנוכחית ועד 2013.23. איתור **מרכיבי** הרפורמה מבוסס על 3 מקורות הרלבנטיים לה, וזאת רק בכל הנוגע ל**הקשרם לדמוקרטיה**: (א) כל ההסכמים הקואליציוניים שנחתמו בין סיעות ומפלגות הקואליציה, (ב) כל הצעות החוק הרלבנטיות שהוגשו על ידי חברי **הקואליציה**, וזאת על בסיס מאגר הצעות החוק של הכנסת, (ג) החוקים המעטים שכבר התקבלו. עקב הניסיון הרב של כותב המחקר (גילוי נאות – שמתנגד לרפורמה) בפרסום מחקרים אקדמיים (פירוט בנספח ב'), המחקר בוצע בהקפדה מתאימה. יצוין, כי כל הנאמר במחקר לגבי הצה"ח, ההסכמים הקואליציוניים והחוקים מבוסס על הטבלה שלהלן שבנספח א' (בה מרוכז כל המידע "הגולמי" של המחקר).
3. **החוסר בשיח לגבי הרפורמה** - התקשורת והשיח הציבורי בישראל ומחוצה לה מתמקדים בעיקרו רק במספר מועט של **מרכיבים** של פגיעת הרפורמה בדמוקרטיה, בעיקר אלו שקשורים ל**תחום** הרשות השופטת. בנוסף, אין אינטגרציה בין כל מרכיבי הרפורמה שידועים כבר וניתוח של השפעתם הכוללת.
4. **תרומות המחקר – המחקר מכסה על החוסר בשיח שתואר בסעיף הקודם, ועוד; להלן תרומותיו העיקריות: ראשית, חשיפת כל אחד מהמרכיבים הרבים הנוספים של הרפורמה וזאת במסגרת 14 תחומים במדינה, ודיון** בבעייתיות שלהם; **שנית, ריכוז כל מרכיבי הרפורמה; שלישית, תיאור יחסי הגומלין** בין כל אותם 48 מרכיבים כך שמובהרת **התמונה הכוללת** של הרפורמה; **רביעית, ניתוח** ההשפעות הרבות של מרכיבי הרפורמה על המדינה – והבהרה עד כמה קשה תהיה פגיעתה בדמוקרטיה (כי רק **תמונה כוללת** מאפשרת להבין את המשמעות של כל מרכיב ברפורמה); **חמישית, דיון בהיבטים נוספים של הרפורמה, כגון: 1) הפרכה של הנמקות הרפורמה; 2) מוטיבים המשותפים** לקבוצות מרכיבים של הרפורמה, כגון: מרכיבי מהפכה ספציפיים שיכולים לסייע לראש הממשלה בנימין נתניהו במסגרת המשפט המתנהל נגדו; הפגיעה האנושה ברשות השופטת; פיקוח משמעותי של הקואליציה על כל בעלי התפקידים במערכת איפית החוק (שופטים, תובעים, שוטרים ועורכי דין); רצון הקואליציה שלא לכבד את החוק; דרכי הגנה שהקואליציה מכינה כדי להגן על אלו מחבריה שיפרו את החוק; והפוליטיזציה וחוסר המקצועיות של בעלי תפקידים בכירים רבים (לרבות פוליטיזציה של המשטרה); **3) הבעייתיות באופן יישום הרפורמה; 4) ריכוז הפגיעות הישירות שלה; 5) רטוריקה מטעה של הקואליציה בקידום המהפכה; 6) בדיקת הרפורמה בהקשר הנכון; 7) הפרדה בין, אך גם בתוך רשויות; 8) חוסר איזון בין הגנת הקואליציה לפגיעה בבעלי התפקידים במערכת איפית החוק; 9) חוסר המידתיות והרלבנטיות של עיקרי הרפורמה.**

חלק ב' – ממצאי המחקר

להלן הממצאים המרכזיים של המחקר.

5. **תחומים רבים (14 במספר) בהם עוסקת הרפורמה – הרפורמה המתרחשת בישראל כוללת תחומים שאינם** רק הרשות השופטת (לרבות ביהמ"ש העליון) אלא גם: פרקליטות המדינה, הליכים פליליים, נבצרות רה"מ, חסינות חברי הכנסת, התקשורת, יחסי עבודה, מינויים בכירים במוסדות מדינה וציבוריים, לשכת עורכי הדין, זכויות הפרט ופולריזם, ניגוד עניינים וטוהר המידות בשירות הציבורי, המשטרה, ויכולת האופוזיציה לבקר את הקואליציה.
 6. **המונח המתאים: לא "רפורמה" ולא "משפטית", אלא "מהפכה מדינתית"** – לנוכח האמור לעיל לגבי **14** תחומי הרפורמה, אין מקום לכנות את "הרפורמה" המתרחשת כעת בישראל "משפטית" (כי היא אינה עוסקת, אפילו כעת, רק ברשות השופטת אלא בעוד כ-12 תחומים, שלא כולם "משטריים"); ראוי לכנותה משהו כמו "מדינתית" או "כוללת". אין מקום גם לכנותה "רפורמה" (מונח שמתייחס לשינוי הדרגתי לשם **שיפור** המצב; בעוד שלמעשה המדובר על **הרעה דרסטית**). אין גם מדובר **בהפיכה**, מונח שמתייחס, בין היתר, לשינוי השלטון במהלך **צבאי**. לפיכך, את מה שמתרחש בישראל ראוי לכנות "מהפכה" (שינוי **יסודי ומיידי** שמושם על ידי **אזרחים רגילים**).
- כשקלול של האמור לעיל, מוצע לקרוא למה שמתרחש כעת בישראל "**מהפכה מדינתית**" (ובהמשך המחקר "**מהפכה**").

² אם כי הצעות חוק שהוגשו עד ה-1.3.23 (ולכן נכללות במחקר) ממשיכות להיות מקודמות גם בהמשך, כך שהמחקר רלבנטי גם לתקופה שלאחר ה-1.3.23.

7. **מרכיבים/שינויים רבים באותם 14 תחומים** – המדובר **במרכיבים** רבים מאוד, 48 במספר, מה שמצביע על השינויים המשמעותיים האמורים להתרחש באותם 14 תחומים.

8. פירוט אינטגרטיבי של עיקרי 48 מרכיבי המהפכה, לפי 14 התחומים שלה:

א. הרשות השופטת (ביחד עם תחום נפרד של ביהמ"ש העליון/בג"צ) –

1. ככלל, באשר להרכב בתי המשפט בכל הערכאות - שליטה מוחלטת של הקואליציה במינוי שופטים, ובקרב הקואליציה גם תשלוט בהפסקת כהונתם
2. ספציפית, לגבי הרכב ביהמ"ש העליון – נשיאו ימונה על ידי הכנסת/ממשלה (= הקואליציה), יתווספו אליו בקרב 3 שופטים חדשים (במינוי בלעדי של הקואליציה) ובטווח הזמן הקרוב עוד שופטים במינוי הקואליציה עקב הוצאה לפנסיה של שופטים שכיהנו בעליון מעל 12 שנים.
3. הרבה פחות מקרים יוכלו להיות נדונים בבג"צ עקב פגיעה בזכות העמידה

גם כאשר בג"צ ידון במקרים שיצליחו להגיע אליו:

4. הוא לא יוכל לפסול חוק יסוד, ולא יוכל בפועל לפסול חוק רגיל (עקב רוב נדרש גדול מידי או עקב פסקת ההתגברות שתוכנס לחוקים בעייתיים)
5. הוא לא יוכל לדון בתקינות מינוי שר או סגנו, כמו גם בהדחתם עקב חשד בפלילים
6. הוא לא יוכל להשתמש במבחן החשוב של הסבירות כדי לפקח על פעולות הרשות המבצעת
7. נציב קבילות השופטים, בגלל שימונה רק על ידי שר המשפטים (מהקואליציה), תהיה סבירות גבוהה שהוא יפעל ממניע פוליטי שלא כדין נגד שופטים

ב. פרקליטות המדינה (והיועץ המשפטי לממשלה) –

1. תהיה סבירות גבוהה שתובעי הפרקליטות, שאופן פעולתם לא ימצא חן בעיני הקואליציה, יוטרדו שלא כדין ממניע פוליטי על ידי מח"ש, וזאת בגלל שהיא תהיה כפופה בעתיד לשר המשפטים (מהקואליציה) ובגלל שהמנהל שלה ימונה על ידי שר המשפטים
- הערה – כפיפות חדשה זו של מח"ש לשר המשפטים גם יכולה לגרום להטרדה פוליטית שלא כדין של שוטרים
2. מעמדו של היועמ"ש ייפגע עקב פיצול תפקידים, שיוציא מסמכויותיו את סמכויות התובע הכללי (שימונה על ידי שר המשפטים, מהקואליציה)

ג. הליכים פליליים –

1. הכנסת (= הקואליציה) תוכל למנות חוקר מיוחד שיחקור חשדות לבצוע עבירות פליליות ע"י חברי הממשלה
2. יועצו או דוברו של אדם לא יאלצו בהקשר להליך פלילי למסור מסמכים או דברים שקיבלו מהאדם במהלך עבודתם עימו
3. חקירת המשטרה תוגבל בזמן, באופן שיקשה עליה להגיע לחקר האמת ולהעמיד חשודים לדין
4. המדינה לא תוכל לערער בזכות על פסק דין פלילי שניתן בערכאה ראשונה

ד. נבצרות ראש הממשלה –

1. תהיה תקפה רק במקרה של חוסר יכולת פיזית או נפשית

ה. חסינות חברי כנסת –

1. יתר הגנה על חסינות חה"כ, בכך שלשם הגשת כתב אישום נגד ח"כ יהיה צורך מהיועץ המשפטי לממשלה לבקש מהכנסת להסיר את חסינותו הקיימת (לעומת המצב כיום שבו במצב כזה אין לחה"כ חסינות ועליו לבקש מהכנסת שתהיה לו חסינות)

ו. התקשורת –

1. פגיעה בפלורליזם עקב הפרטת תאגיד השידור הציבורי ותחנת הרדיו גלי צה"ל

ז. יחסי עבודה –

1. איסור קיום שביתה בהתראה של פחות מ-72 שעות

ח. מינויים בכירים במוסדות מדינה/ציבוריים –

1. ביטול נבחרת הדירקטורים וועדות האיתור לתפקידים בכירים
2. הכנסת (= הקואליציה) היא זו שתבחר את חברי הוועדה למינויים בכירים (כגון הרמטכ"ל, המפכ"ל, נגיד בנק ישראל וכו')
3. היועמ"שים של משרדי הממשלה ייבחרו על ידי השרים הרלבנטיים וזאת כמשרות אמון
4. סגני מנכ"לים של משרדי הממשלה ייבחרו כמשרות אמון
5. 11 שגרירי ישראל בחו"ל ייבחרו כמשרות אמון
6. הגבלת משך כהונה של היועמ"שים של עיריות
7. דירקטורים, יו"ר דירקטוריונים ומנכ"לים של חברות ממשלתיות לא יצטרכו להצהיר על קשר פוליטי שלהם לשרים, ולא יוכלו להיפסל אם יתברר שיש להם קשר כזה

ט. לשכת עוה"ד –

1. השיפוט המשמעתי של עורכי הדין יעבור לוועדת משמעת **שכל** חבריה ייקבעו על ידי **הקואליציה**, מה שיאפשר לקואליציה לנקוט בהליכי משמעת **פוליטיים** (למשל, שלילת רישיון עריכת דין) לשם הרתעת עו"ד מלפעול כנגד הקואליציה

י. זכויות הפרט ופלורליזם –

1. פגיעה בזכות להפגין בפני בתים של עובדים ואישי ציבור
2. מיסוי תרומות שמגיעות מממשלות זרות לארגונים בישראל (המדובר לרוב בארגוני זכויות אדם)
3. בית עסק פרטי יוכל להפלות ולא לתת שירות או מוצר על בסיס דתו של הצרכן
4. הצינונות תהפוך לערך מרכזי בחלוקת שירותים ובהחלטות לגבי אזרחי המדינה, מה שיתרום ליתר הפליה של הסקטורים הלא-יהודיים
5. אי-הצטרפות ישראל לאמנת איסטנבול (בכל הנוגע למאבק באלימות נגד נשים)
6. מניעת מתן פרס ממשלתי לאדם שמבקר את ישראל וקורא לחרם עליה
7. הגדלת האפשרות למניעת מגורי לא-יהודים ביישובים יהודיים
8. הטלת סנקציות על מוסד להשכלה גבוהה שלוקח חלק בפעולה שקוראת להטלת סנקציות וכו' על ישראל

יא. ניגוד עניינים וטוהר המידות –

1. עובד או נבחר ציבור יוכלו לקבל תרומות כספיות, לרבות אנונימיות, למימון הליך משפטי או טיפול רפואי עבורם או עבור בני משפחותיהם

יב. המשטרה –

1. העברת סמכויות ניכרות מהמפכ"ל לשר לביטחון לאומי, מה שמאפשר להפוך את המשטרה מגוף ניטרלי מקצועי לגוף פוליטי שיפעל שלא כדין נגד מתנגדי הקואליציה והמהפכה
- ג. פגיעה ביכולת הביקורת של האופוזיציה את הקואליציה -
1. עקב אישור תקציב דו-שנתי וחוסר היכולת לבקרו בכנסת בשנה השנייה

9. הכרה ביתר פירוט של מרכיבי המהפכה והבעייתיות שלהם – למען הנוחות, סדר הופעת התחומים והמרכיבים שבסעיף שלעיל זהה גם בטבלה שבנספח א'. בטור ד' שבטבלה מובאים לגבי כל מרכיב מהפכה עיקרי תיאור; בעוד שבטור ה' מוסבר לגבי רוב המרכיבים – משמעותם וכיצד הם פוגעים בדמוקרטיה³. לפיכך, **לאחר** סיום קריאת החלק הנוכחי של המחקר, מומלץ לקרוא את הטבלה כדי להכיר ביתר פירוט את מרכיבי המהפכה והבעייתיות שבהם.

10. חשיבות הבנת יחסי הגומלין בין המרכיבים השונים של המהפכה - יצירת השקלול הראוי של האיזונים והבלמים במשטר דמוקרטי חובה שיעשה תוך כדי בחינת **כל** המאפיינים הרלבנטיים של המדינה, וזאת כי **כל** אותם מאפיינים **קשורים ומשפיעים** זה על זה.

ומהלכל אל הפרט - אין אפשרות לשקול באופן יסודי וראוי את השפעת המהפכה על הדמוקרטיה בישראל ככלל, או למשל על הרשות השופטת בפרט, מבלי שיש מידע **מלא** לגבי **כל** מרכיבי המהפכה הרלבנטיים (לנושא שאותו שוקלים: למשל דמוקרטיה בישראל או הרשות השופטת).

הערכת השפעת המהפכה או האפשרות להגעה לפשרה בין הקואליציה לאופוזיציה – למשל לגבי הרשות השופטת – כאשר אין מידע מלא כזה היא לכן בעייתית. היא דומה למשל, למצב שבו אדם שמעונין לקנות דירה מקבלן חותם עימו על הסכם רק לגבי רכישת חדר אחד בדירה (לענייננו המהפכה ברשות השופטת; מצב שכבר כובל את רוכש הדירה) וזאת מבלי שהקבלן (הקואליציה לענייננו) מוכן לתת לו פרטים כיצד נראים כל יתרת חדרי הדירה וכו' (לענייננו, יתרת מרכיבי המהפכה) – מצב לבטח בלתי סביר. חותמים על הסכם עם הקבלן רק לאחר שיש את כל המידע לגבי פרטי כל הדירה והעיסקה.

דוגמה ממשית - ניתן להדגים את הצורך בידעיה ובהתחשבות **בכל** מרכיבי המהפכה בעת ביצוע הערכת משמעותה בדוגמה החשובה הבאה: המהפכה מקדמת את שינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים כך שהיא תמנה: שלושה שרים, שלושה ח"כ (אחד מהם יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט, השני מהקואליציה והשלישי מהאופוזיציה), ושלושה שופטים (נשיא ביהמ"ש העליון והשניים הנוספים שופטים בדימוס, שייבחרו ע"י שר המשפטים בהסכמת נשיא ביהמ"ש העליון). ברור כי במצב זה יש רוב אוטומטי (5/9) לקואליציה במינוי שופטים; מצב בעייתי ביותר עקב פגיעה בדמוקרטיה בייחוד במצב, כמו כעת, שבו הקואליציה שולטת כבר ברשויות המבצעת והמחוקקת.

³ לנוכח המספר הגדול של מרכיבי המהפכה, כדי שלא להרחיב יתר על המידה את היקף המחקר, תיאור מרכיבי המהפכה, משמעותם והבעיות איתם, בטבלה ובמחקר בכללותו, הוא חלקי ובקצרה.

אך מה לגבי הפסקת כהונה של שופטים? בכך עוסק סעיף 7(4) לחוק יסוד השפיטה, שם נאמר כי לשם הפסקת כהונה יש צורך ב-7 חברי ועדה. לכאורה, מתנגדי המהפכה יכולים להיות לפיכך רגועים בהקשר זה, כי לקואליציה אין רוב של 7 מ-9. אבל – לפי מספר הצ"ח שהוגשו על ידי הקואליציה ושנכללות במחקר⁴, נשיא ביהמ"ש העליון ימונה לפי בחירת הממשלה ובאישור הכנסת (כלומר, למעשה המדובר בקואליציה). לכן, לא רק שהקואליציה תוכל למנות נשיא ביהמ"ש העליון "משלה" (ונשיאת העליון הנוכחית פורשת בקרוב), אותו נשיא שיהיה לבטח "מוטה-קואליציה" יוכל לפי הצה"ח שלעיל גם להסכים עם שר המשפטים (מהקואליציה) על בחירת עוד שני שופטים – "מוטי-קואליציה" גם הם – לוועדה לבחירת שופטים. במצב כזה בוועדה יהיו כבר 8 "אנשי קואליציה" (ה-5 שלעיל + 3 מביהמ"ש העליון; יותר מה-7 הנדרשים פסילת שופט), וכך לא יהיה כל מכשול מיבני לפסילת שופטים על פי רצון הקואליציה (לרבות, לדוגמה, כאלו היושבים במשפטו של רה"מ). כלומר, המידע לגבי אופן בחירת שופטי ביהמ"ש העליון הוא משמעותי ביותר בהקשר לוועדה לבחירת שופטים.

שתי דוגמאות נוספות בנוגע לחשיבות הכרת כל מרכיבי המהפכה, אך ביתר קיצור:

- א. בהקשר להרכב השופטים משמעותי גם, למרות שפחות, הוא המידע לגבי העובדה שנוציב קבילות השופטים ימונה על ידי הקואליציה (ולכן הסבירות היא גבוהה שהוא יטריד שופטים שלא כדין).
- ב. באשר לקביעת מספר, או אחוז, שופטי העליון שיכלול לפסול חוק רגיל, חשוב המידע לגבי זה שמתוכנן להוסיף בקרוב 3 שופטים חדשים לביהמ"ש העליון, וכי מתוכנן להוציא לקצבה/פנסיה שופטי עליון שיהיו יותר מ-12 שנים (ולפי המהפכה, הכוונה כי כל אותם שופטים חדשים, בשני התרחישים שלעיל, ימונו על ידי הקואליציה)

המסקנה בהקשר הנוכחי היא ברורה – **כדי להעריך באופן מלא את כל המשמעות של המהפכה יש צורך בחשיפה, ריכוז וניתוח של כל מרכיביה**. הבנה זו, מצד אחד, מדגישה את חוסר התקינות של קריאות הקואליציה לאופוזיציה לנהל עימה משא ומתן, כאשר במקביל הקואליציה לא חושפת את כל מרכיבי המהפכה וטוענת שמה שמתרחש כעת הוא רק השלב הראשון מארבעה שלה. הבנה זו, מצד שני, גם מסבירה מדוע מחקר זה מנסה להציג חלק מיחסי הגומלין בין מרכיביה השונים של המהפכה ("חלק", כדוגמאות שתוכלנה לשמש לחשיפת יחסי גומלין אחרים, וכדי שלא להרחיב יתר על המידה בהיקף המחקר).

11. חוסר הבסיס של נימוקי הצעות החוק שהוגשו במסגרת המהפכה – רוב הנימוקים של רוב הצה"ח הנדונות

בטבלה שבנספח א', ובמיוחד החשובות שבהן, הם חסרי בסיס. להלן רק שתי דוגמאות כאלו, מיני רבות:

a. **פסילת החוקים הלכאורה בתדירות גבוהה על ידי בג"צ** - חה"כ שמחה רוטמן, יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט ומ"מובילי" המהפכה, מתייחס בהצה"ח הדנה בפסקת ההתגברות להנמקה המרכזית לצורך בפסקה זו. לדבריו, אני מצטט מילה במילה: "חוקים שחוקקו על ידי הכנסת נפסלו פעם אחר פעם על ידי בתי המשפט..."⁵. לפי מילון אבניאון, המשמעות של המילים "פעם אחר פעם" היא "שוב ושוב, בזה אחר זה", כלומר, ניתן להגדיר זאת בתדירות גבוהה.

יחד עם זאת, לפי מחקר של המכון הישראלי לדמוקרטיה מתברר, כי מאז קום המדינה בג"צ פסל רק 22 חוקים – כלומר, המדובר ב-פסילת חוק אחד כל 3.4 שנים, מעט מאוד לכל הדעות. גם אם נבחן את היקף פסילת החוקים רק מ-1992 (עת נחקקו חוקי היסוד כבוד אדם וחירותו וחופש העיסוק, כלומר לפני 31 שנים), המדובר בפסילת חוק כל 1.4 שנים.

המסקנה – אין כל בסיס לטענת חה"כ רוטמן לגבי התדירות הגבוהה של פסילת חוקים על ידי בג"צ, ההפך הוא הנכון – **המדובר בתדירות נמוכה**.

למסקנה זו חשיבות רבה, כנגד המהפכה, וזאת מ-3 סיבות מצטברות:

1. היות והנמקה זו הובאה כתמיכה במרכיב חשוב ביותר של המהפכה, חוסר יכולת של ביהמ"ש לפסול חוקים רגילים
2. היות והמדובר בהפרכה חד-משמעית של הנמקת מרכיב חשוב ביותר, כאמור לעיל, של המהפכה
3. היות וחה"כ רוטמן אינו ח"כ רגיל, הוא אחד משני "מובילי" המהפכה, בחזית שלה (ביחד עם השר יריב לוין)

b. **היועמ"שים של משרדי הממשלה** – חה"כ חנוך דב מלביצקי מסיעת הליכוד הגיש את אחת מהצה"ח לפיה יועמ"שים של משרדי ממשלה יכהנו כמשרות אמונ⁶. בדברי ההסבר להצה"ח הוא מסביר את הצורך בכך, אני מצטט: "כיום, נתפס תפקידו של היועץ המשפטי לא רק כמייעץ, אלא גם כמי שיכול לפסול רעיונות ותהליכים אותם מקדם השר המופקד על המשרד במידה ולמיטב הבנתו יש בהם פסול חוקי או חוקתי. שינויים אלה מביאים לעיתים לקושי בפעילות התקינה של המשרד...". טענה זו, אגב, הושמעה

⁴ למשל, הצ"ח פ/1530/25, נדונה בסעיף 12 בטבלה שבנספח א'.

⁵⁵ הצ"ח פ/87/25, נדונה בסעיף 11 לטבלה שבנספח א'.

⁶ פ/494/25, נדונה בסעיף 32 בטבלה שבנספח א'.

גם בהצ"ח אחרות שהוגשו לגבי היועמ"שים, וגם הושמעה בע"פ על ידי חברים אחרים בקואליציה וזאת שלא במסגרת הצ"ח.

כלומר, בימינו היועמ"ש מסביר לשר כי הפעולות שהוא רוצה לקדם אינן חוקיות ובכך גורם להפסקת פעולות אלו. אבל, הדבר אינו מתאים לקואליציה, ולכן מטרת הצה"ח היא לעקוף מכשול חוקי זה: למנות יועמ"שים שכפי הנראה הכוונה היא שגם אם הפעולות שהשר ירצה לקדם לא תהיינה חוקיות, היועמ"שים ימנעו מלהצביע לשר על אי-חוקיותן, והן תבוצענה...! פשוט הפרת חוקי המדינה על ידי ראשיה, בטענה חסרת הבסיס של צורך במשילות.

12. **מוטיבים בעייתיים המשותפים למרכיבים שונים של המהפכה** (שנמצאים ביותר מ-1 מ-14 התחומים) – להלן חלק מהמרכזיים שבמוטיבים אלו, הקשרים ביניהם ומשמעותיותיהם:

a. **מרכיבי מהפכה ספציפיים שיכולים לסייע לראש הממשלה בנימין נתניהו בהקשר למשפט המתנהל נגדו** – מרכיבים כלליים רבים יכולים לסייע בהקשר זה לרה"מ **בעקיפין** וזאת, בין היתר, בנוגע להחלשת הרשות השופטת (ראו רוב מרכיבי סעיף 8א' שלעיל).

יחד עם זאת, קיימים גם לא מעט מרכיבים **ספציפיים** שסייעו לרה"מ באופן ישיר, כגון **שבעת** המרכיבים הבאים: (1) הפרדת תפקיד התובע הכללי מהיועמ"ש לממשלה ובחירת התובע הכללי על ידי שר המשפטים (= **הקואליציה**); תובע כזה יוכל, למשל, להחליט באופן עצמאי על הפסקת המשפט המתנהל נגד רה"מ), (2) היכולת לקבל תרומות כספיות למימון משפטו, (3) הקושי של המדינה להגיש ערעור על פס"ד בתיק פלילי, לשם הגשתו יהיה צורך לקבל את רשות ביהמ"ש-של-ערעור, (4) הפיקוח של מח"ש על פעילות תובעי הפרקליטות (לרבות אלו שפועלים במשפט שמתנהל נגד רה"מ), (5) נבצרות של רה"מ רק במצב של קושי פיזי או נפשי, (6) אפשרות יועץ או דובר של אדם שלא למסור כראיה מידע שנמסר לו מלקוחו, (7) פעולות נגד השופטים במשפט המתנהל נגדו – אם דרך נציב קבילות השופטים שימונה על ידי שר המשפטים (**מהקואליציה**) ויטפל בתלונות שיכולות להיות מוגשות נגד אחד או יותר משופטי רה"מ; ואם בתרחישים אחרים, כגון: (1) נשיא העליון, שייקבע כאמור על ידי הקואליציה, יקבע הרכב "רצוי" לרה"מ שידון בערעור שסביר שיוגש על פסה"ד שיינתן בביהמ"ש המחוזי; (2) אחד משופטיו יקודם לביהמ"ש העליון על ידי הועדה לבחירת שופטים שבה יש לקואליציה רוב אוטומטי (במידה ואותו שופט/ת ירצה/תרצה בכך; וזו כמובן הצעה מפתה); (3) אותה ועדה תמצא סיבה לפסילת הכהונה של אחד מהשופטים.

לסיכום מוטיב זה – המהפכה תיטיב מאוד את מצבו של רה"מ בהקשר למשפטו. בכך יש לתמוך בדברי רבים ממתנגדי המהפכה שטוענים, כי **מוטיבציה מרכזית ליישום המהפכה היא רצונו של ראש הממשלה לסייע לו בהקשר למשפטו.**

b. **מוטיב מרכזי בחשיבותו - פגיעה אנושה ברשות השופטת** (כאמור לעיל בסעיף 8א').

c. **פיקוח משמעותי של הקואליציה על כל אלו הפועלים במערכת אכיפת החוק והמשפט (שופטים, תובעים, שוטרים ועורכי דין) + פיטורי שופטים** – פיקוח משמעותי על בעלי תפקידים ציבוריים הוא אמצעי משמעותי ביותר לשליטה על בעלי תפקידים כאלו. המהפכה מאפשרת שליטה מלאה של הקואליציה על ההליך המשמעותי על כל בעלי התפקידים הפועלים במערכת אכיפת החוק והמשפט, כמפורט להלן:

- i. על **שופטים** באמצעות נציב קבילות השופטים שימונה על ידי שר המשפטים (**מהקואליציה**);
- ii. על **תובעי הפרקליטות** – הכפפה חדשה לפיקוח של מח"ש, שתהיה כפופה אף לשר המשפטים (= **קואליציה**), שגם ימנה את מנהל מח"ש;
- iii. על **שוטרים** - באמצעות מח"ש (אליה הם כבר כפופים משמעותית, אך לפי המהפכה מח"ש תהיה בעתיד "מוטת-קואליציה");
- iv. ועל **עורכי הדין** – באמצעות ועדת משמעת חדשה שתוקם באופן בלעדי על ידי **הקואליציה**.

עוד יוזכר לגבי **שופטים** – כי בקרוב יהיה בוועדה לבחירת שופטים רוב לקואליציה בהחלטות לגבי **הפסקת כהונה של שופטים** (סעיף 8א').

לפיכך, המהלך **המשמעותי** המרובע של הקואליציה, ביחד עם האפשרות בקרוב להפסיק כהונת שופטים ברוב אוטומטי, ייתן בידי חברי הקואליציה **כלים רבים חזקים שיוכלו להפריע ביותר לפעילות התקינה של מערכת אכיפת החוק והמשפט בישראל.**

d. **רצון הקואליציה שלא לכבד את החוק** (פגיעה ביועצים המשפטיים) – מוטיב זה בא לידי ביטוי, בין היתר, במרכיבים הבאים של המהפכה: (1) שלילת סמכויות התביעה **מהיועץ המשפטי לממשלה** (כדי להחלישו, ובכך את הפיקוח שלו על חוקיות פעולות הממשלה); (2) הפיכת **משירות היועמ"שים של**

משרדי הממשלה למשרות אמון; 3) הגבלת כהונת **היועמ"שים של העיריות**. כאמור לעיל לגבי הצה"ח של חה"כ מלביצקי: **היועמ"שים מפריעים לממונים עליהם לעבור על החוק** (וזוה נכון גם לגבי היועמ"ש לממשלה ואלו של העיריות), ולכן המהפכה יוצאת נגדם. מטרת הקואליציה בהקשר הנדון: להקל על מקורבי וחברי הקואליציה במוסדות השונים לעבור על החוק.

חשיבות מוטיב זה עבור הקואליציה באה לידי ביטוי, בין היתר, בכך, שהיא בחרה להגיש הצה"ח לגבי מוטיב זה כבר בסמוך לאחר כניסתה לתפקידה ובמסגרת השלב הראשון של המהפכה. כלומר, כוונת הקואליציה היא שלא לכבד את החוק כבר בזמן הקרוב.⁷ הערכת כוונה זו של הקואליציה נתמכת גם באמור בסעיף הבא לגבי מוטיב נוסף במהפכה.

e. **הכנת דרכי הגנה של הקואליציה כנגד הליכים פליליים שיכולים להינקט נגד חבריה ומקורביה** – בהמשך לאמור בסעיף הקודם, המהפכה גם מכינה את אמצעי ההגנה עבור אלו מחבריה ומקורביה שלא יכבדו את החוק בגינה. זאת, בידיעה כי לכן יגדלו הסיכויים שתינקטנה פעולות פליליות נגד חברי הקואליציה ומקורביה.

לפיכך:

1. **בנוסף לשישה** (למעט הנבצרות) משבעת המרכיבים הספציפיים (שנדונו בסעיף 12a שלעיל) כמסייעים ישירות לראש הממשלה במשפט שמתנהל נגדו (ושכמובן יוכלו גם לסייע לחברי הקואליציה ולמקורביה אם/כאשר יוגש נגדם כתב אישום),
2. **בנוסף לכל שבעת** מרכיבי ההגנה הכלליים של המהפכה בנוגע לפגיעתה ברשות השופטת (סעיף 12b),
3. **בנוסף לארבעת** מרכיבי הפיקוח על שופטים, תובעים, שוטרים ועורכי דין (סעיף 12c),
4. **ובנוסף לשלושת** מרכיבי הפעולות להחלפת הייעוץ (והפיקוח) המשפטי – בממשלה בכללותה, במשרדי הממשלה ובעיריות (סעיף 12d),

... להלן **עוד ארבעה** מרכיבים ספציפיים של המהפכה **שיסייעו לחברי/מקורבי הקואליציה להתמודד עם הליך פלילי אם/כאשר הוא ינקט נגדם**: 1) האפשרות שהכנסת (= הקואליציה) תמנה תובע פלילי מיוחד לחקירת חשדות נגד שרים, 2) הגבלת משך הזמן של קיום חקירה פלילית על ידי המשטרה (בפיקוח הקואליציה), 3) העברת סמכויות רבות מהמפכ"ל לשר לביטחון לאומי (מהקואליציה) מה שמאפשר פוליטיזציה של המשטרה, 4) יתר הגנה על חסינות ח"כ (כך שאם הכנסת – שבשליטת הקואליציה – לא תסיר את החסינות של אחד מחברי הקואליציה, לא יהיה ניתן להגיש נגדו כתב אישום).

חיבור כל מנגנוני ההגנה שלעיל (6 + 7 + 4 + 3 + 4) מביא למסקנה כי המדובר במספר גדול מאוד, **כ-24** של מנגנוני הגנה משמעותיים שיסייעו לחברי הקואליציה ומקורביה שלא לשאת בענישה פלילית אם וכאשר הם יעברו על החוק. משמעות זו תידון בהמשך (סעיף 16), בהתייחס ל**רטוריקה המטעה** של הקואליציה שמסתירה את המוטיבציה האישית-פלילית המרכזית הזו של המהפכה.

גם כאן, חשיבות ורלבנטיות מוטיב זה לקואליציה, שמקודם במסגרת השלב הראשון של המהפכה, מקורם כפי הנראה בכך שחבריה יודעים כי בכוונתם להפר את החוק בקרוב, ולכן הצורך בהכנה בהקדם של דרכי ההגנה הנדונים כאן.

לסיכום מוטיב זה – מי שמכין כל כך הרבה דרכי הגנה משמעותיות כאלו (הקואליציה), ברור כי מטרותיו אינן כשירות. בנוסף, ברור כי בעקבות יישום המהפכה יהיה קשה מאוד להרשיע עבריינים שסרחו בעבודתם במוסדות המדינה ובמוסדות ציבוריים אחרים. התוצאות של מצב כזה תהיינה קשות ביותר למדינה.

f. **פוליטיזציה וחוסר מקצועיות של מינויים בכירים במוסדות מדינה/ציבוריים** – מוטיב זה בא לידי ביטוי בשבעת המרכיבים בסעיף 8' שלעיל (תחום "מינויים בכירים במוסדות מדינה/ציבוריים"). אחת ממטרות המהפכה היא להגדיל באופן משמעותי ביותר את מספר המינויים הפוליטיים (והלא מבוקרים) בשירות הציבורי בישראל (מספר שהוא, אגב, כבר גדול מאוד באופן יחסי – בערך פי 2 מינויים פוליטיים מאשר למשל בארה"ב). הכוונה היא לתפקידים כגון דירקטורים, יו"ר דירקטוריונים ומנכ"לים בחברות הממשלתיות והציבוריות הרבות והחשובות, כמו גם שגרירים וסגני מנכ"לים של משרדי ממשלה; וגם

⁷ אגב אורחא יצוין, בחלק מהמקרים חברי הקואליציה ומקורביה לא יצטרכו לעבור על החוק כדי לבצע מעשים לא תקינים. זאת, היות ובאופן מקדמי הם ישנו את החוקים כך שמעשים לא תקינים יקבלו כסות חוקית לכאורה. יחד עם זאת, מרכיבים שונים במהפכה (כגון אלו הנדונים בסעיף הנוכחי ובזה הבא – "דרכי הגנה...") מטרתם להגן על חברי הקואליציה ומקורביה כאשר בכל זאת הם יאלצו לעבור על החוק.

יועמ"שים של משרדי ממשלה (שנדונו לעיל). הדבר יוביל ל**שחיתות**, בין היתר, של הממנים לתפקידים, המשתמשים בתפקידיהם כדי לחלק הטבות למקורבים. הדבר יביא גם לפגיעה בתפקוד של אותם מוסדות (עקב המינויים שלא על בסיס המקצועיות של הממונים) ולפגיעה בהיקף שמירת החוק.

בהקשר זה של פוליטיזציה יש להזכיר גם את **הפוליטיזציה של מוסד** (להבדיל מלעיל - מינויים) חשוב מאוד, הוא **המשטרה**, וזאת באמצעות חוק בן גביר. החוק מאפשר להפוך את המשטרה מגוף ניטראלי מקצועי לגוף פוליטי שיפעל שלא כדין נגד מתנגדי הקואליציה והמהפכה.

טבלה 1 שלהלן מרכזת את הדיון שלעיל במוטיבים של המהפכה.

טבלה 1 - ריכוז המוטיבים המרכזיים שבמרכיבי המהפכה

מס' המוטיב	שם המוטיב
a	סיוע לראש הממשלה בנימין נתניהו בהקשר למשפט המתנהל נגדו
b	פגיעה אנושה ברשות השופטת
c	פיקוח משמעותי של הקואליציה על כל בעלי התפקידים והמוסדות הפועלים במערכת אכיפת החוק והמשפט (שופטים, תובעים, שוטרים ועורכי דין) + פיטורי שופטים
d	רצון הקואליציה שלא לכבד את החוק (פגיעה ביועצים המשפטיים)
e	הכנת דרכי הגנה של הקואליציה כנגד הליכים פליליים שיכולים להינקט נגד חבריה ומקורביה
f	פוליטיזציה וחוסר מקצועיות של מינויים בכירים במוסדות מדינה/ציבוריים (ופוליטיזציה של המשטרה)

13. **הדמיון/זהות בין הצעות חוק רבות** – רבות מהצה"ח לגבי אותו נושא/מרכיב הן זהות או דומות מאוד, וזאת למרות שהן הוגשו במועדים שונים, על ידי אנשים שונים, ולפעמים ממפלגות שונות. הדבר מצביע על היד המכוונת המרכזת שבהגשתן, אולי כדי להראות לציבור כי יש דרישה בעלת בסיס רחב למהפכה ככלל, וליישום אותם מרכיבים שמוצעים בהצה"ח הללו בפרט.

14. **הבעייתיות באופן יישום המהפכה** – לא רק שכל האמור עד כה מדאיג ביותר לגבי גורל הדמוקרטיה בישראל, אופן הישום הבעייתי **כעת של המהפכה מגביר עוד יותר את הדאגה לגבי העתיד הצפוי לישראל אם יישום המהפכה יצליח**. בהקשר לכך אפשר להתייחס, בין היתר, לדוגמאות מהסוגים הבאים:

א. **יישום המהפכה כה משמעותית למדינה ראוי שיתרחש באופן המעמיק ביותר, ולא בהליך אקספרס ולא יסודי כמו שהוא מתרחש כעת**, וזאת, בין היתר, מבלי לתת לאנשי האופוזיציה, בכירים בשירות המדינה ולמומחים מתנגדי-מהפכה להביע כראות את עמדתם בנושא, עריכת מחקר מתאים וכו'.

ב. קריאת הקואליציה לאופוזיציה להשתתף במשא ומתן בנוגע למהפכה, אך **אי-הסכמת הקואליציה לתנאי המקדים של האופוזיציה לקיום מו"מ כזה**, והוא הפסקה במהלך המו"מ של מרוץ החקיקה של מרכיבי המהפכה. בנוסף, **כיצד אפשר לקיים משא ומתן כאשר הקואליציה אינה חושפת את כל מרכיבי המהפכה** (ראו לעיל סעיף 10 בנוגע לחשיבות הבנת יחסי הגומלין בין מרכיבי המהפכה);

ג. **יחס משפיל ולא מכבד של אנשי הקואליציה לבעלי תפקידים בכירים בשירות הציבורי** כגון נגיד בנק ישראל, יועמ"ש ועדת החוקה חוק ומשפט והיועצת המשפטית לממשלה;

ד. **התעלמות מה"כ אריה דרעי מהחלטת בג"צ** כי יפסיק לכהן כשר הבריאות והפנים, כאשר למרות פסילת כהונתו כשר הוא ממשיך להיפגש עם ראשי משרדים אלו בביתו.

15. **ריכוז הפגיעות הישירות של המהפכה (לפי נושאים)** - בחינה במבט כולל ואחר של כל שנאמר לעיל, לפי נושאים, מביאה לתמונת המצב הקשה הבאה שתתרחש בישראל באופן ישיר עקב יישום המהפכה (להבדיל מפגיעות עקיפות של המהפכה – כגון בתחומי הכלכלה, לכידות חברתית ומעמד בינלאומי – שהן מחוץ לתחום של מחקר זה):

הערוץ הפלילי

א. **החוק יופר פעמים רבות** – וזאת, כמתואר לעיל לגבי מרכיבי המהפכה שפועלים נגד שלושת סוגי היועמ"שים (לממשלה, במשרדי ממשלה ובעירויות), או עקב היכולת של עובדי ונבחרי ציבור לקבל תרומות כספיות (מה שיקדם שחיתות).

ב. אך עקב "דרכי הגנה של הקואליציה כנגד הליכים פליליים שיכולים להינקט נגד חבריה ומקורביה" שתוארו לעיל (בסעיף e12, המדובר בדרכי הגנה רבות מאוד, כ-24, ומשמעותיות), **יהיה הרבה יותר קשה להגיש כתבי אישום נגד מפרי החוק**.

ג. גם כאשר בכל זאת יוגשו כתבי אישום, **סביר שיופר ההליך התקין לגביהם בביהמ"ש** (לרבות בהמשכו בביהמ"ש העליון) וזאת ממספר סיבות: היות והשופטים החדשים שימונו על ידי הועדה לבחירת שופטים

שבשליטת הקואליציה יהיו מוטי-קואליציה; עקב הטרדת שופטים ותיקים (וגם החדשים) על ידי נציב תלונות השופטים שימונה על ידי שר המשפטים (**מהקואליציה**), או עקב האפשרות לפטרם בהחלטת הועדה לבחירת שופטים (הנשלטת על ידי **הקואליציה**); או עקב הטרדת תובעי הפרקליטות (על ידי מח"ש, שתהיה כפופה למעשה לקואליציה).

לסיכום הערוץ הפלילי – יהיה קושי גדול מאוד באכיפת החוק נגד עבריינים, וזאת עקב "טיפול" המהפכה בכל שלב משלבי ההליך הפלילי.

הערוץ המנהלי

ד. **חוסר יכולת כמעט מוחלט לפעול נגד פעולות, החלטות וחקיקה לא תקינים** – עקב החלטת הרשות השופטת (כאומר בסעיף 8א') יקשה מאוד, או שיהיה בלתי אפשרי, לבג"צ לפעול נגד פעולות והחלטות לא תקינות של הרשות המבצעת (למשל, עקב פגיעה בזכות העמידה או ביטול עילת הסבירות); בעוד שנגד חוקים, יסוד ורגילים, לא יהיה אפשר לפעול בכלל.

ה. ירידה בהיקף הפעילות של עורכי דין נגד פעולות לא תקינות של המדינה עקב החשש מנקיטת הליכים משמעותיים נגדם (כאומר בסעיף 8ט').

אופן פעולת מוסדות המדינה

א. **פגיעה קשה ביעילות ובאפקטיביות של פעולת מוסדות המדינה, חברות ממשלתיות, הרשויות המקומיות והציבור** – בין היתר, באופן ישיר בגלל המינויים הפוליטיים והלא מקצועיים הבעייתיים במוסדות אלו (סעיף 8ח, "מינויים בכירים..."), בגלל היכולת של עובדי ונבחר ציבור לקבל תרומות כספיות, וכאומר בסעיף הקודם – בגלל חוסר היכולת של בג"צ להתערב בכך. כל זאת גם יוביל לפגיעה בשלטון החוק ולשחיתות רבת היקף.

פגיעה בזכויות אזרח

ז. **הציבור בישראל ייפגע בנושאים רבים ובאופן משמעותי** (עקב פגיעה בזכויות פרט רבות), כגון: אפליה בקבלת שירותים מהסקטור הפרטי ובחלוקת משאבי המדינה הציבוריים לסקטורים הלא-יהודיים, אפליית נשים, פגיעה בחופש הביטוי, בחופש העיסוק ובזכות השביתה, ואלימות נגד נשים.

16. **רטוריקה מטעה של הקואליציה בקידום המהפכה** – ממצאי המחקר שלעיל חשפו את מה שנעשה לגבי המהפכה, ובכך אפשרו לאבחן פערים בין מה שנעשה בפועל על ידי הקואליציה לבין הרטוריקה שבה היא נוקטת לגבי מה שנעשה.

בחירת פערים אלו מביאה למסקנה ברורה: **הרטוריקה שהקואליציה נוקטת לגבי היבטים שונים של המהפכה באופן משמעותי אינה תואמת את מה שנעשה בפועל**. בכך, רטוריקה זו היא מטעה ביותר, כפי הנראה במטרה לגייס את תמיכת הציבור הישראלי ולמנוע ביקורת נגד המהפכה בתוך ישראל ומחוצה לה. להלן חמש דוגמאות מרכזיות לרטוריקה מטעה כזו:

א. **המהפכה פוגעת אנושות בדמוקרטיה ולא מחזקת אותה** – אין כל בסיס לטענות הקואליציה כי המהפכה מחזקת את הדמוקרטיה, זו טענה שאפשר אפילו לכנותה "הזויה". הפגיעה הקשה, בין היתר, בעצמאות הרשות השופטת, בהפרדה בתוך רשויות, בכל בעלי התפקידים במערכת אכיפת החוק והמשפט, בשלטון החוק ובזכויות הפרט תומכת במסקנה זו.

ב. **הקואליציה מבליטה את המוטיבציה הקולקטיבית ליישום המהפכה תוך הסתרת המוטיבציה האישית-פלילית המשמעותית** – ראינו לעיל (בסעיף d12) כי **בכוונת חברי הקואליציה ומקורביה לעבור על החוק**. עוד ראינו לעיל (סעיף e12), כי **המהפכה כוללת כ-24 מנגנוני הגנה לשימוש חברי הקואליציה ומקורביה כדי להימנע מענישה פלילית כאשר הם יעברו על החוק**. מנגנונים אלו הם מאוד חשובים לקואליציה ולכן הם נכללו בשלב הראשון של יישום המהפכה מתוך ארבעה שלה שהקואליציה מתכננת.

מנגנונים אלו או חלקם יסייעו הן לראש הממשלה במשפטו המתנהל כעת, והן בעתיד לחברי הקואליציה (לרבות רה"מ) ולמקורביה אם/כאשר הם יעברו על החוק. כלומר, מנגנונים אלו הם בעלי אופי אישי-פלילי לטובת, בחלקו או באופן בלעדי, חברי הקואליציה ומקורביה.

למרות כל זאת, ברטוריקה של הקואליציה לקידום המהפכה אין כל התייחסות למספר הגדול של מנגנונים אישיים-פליליים חשובים אלו ואפשרות הסיוע שלהם לרה"מ ולחברי הקואליציה. הרטוריקה בה משתמשת הקואליציה עוסקת רק בטובת הדמוקרטיה בישראל וטובת הכלל. כך, למשל, חברי הקואליציה חוזרים כל העת על הטענות של "הצורך במשילות" ועל "אקטיביזם שיפוטי מוגזם" של בג"צ שיש לרסנו. כלומר, כל זאת כאילו כל אותם מנגנונים אישיים-פליליים רבים וחשובים אינם מהווים מוטיבציה חשובה מאוד בקידום המהפכה – למרות שברור שמנגנונים אלו כן מהווים מוטיבציה חשובה מאוד לקידום המהפכה.

ג. **הבלטת הקואליציה את חשיבות הריבון/העם אך כוונתה להפר את חוקיו** – חברי הקואליציה מציינים כל העת את חשיבות הריבון, הוא העם, שבחר בהם כדי למלא את רצונו, וזאת באמצעות חקיקה מתאימה. ברור כי מטענה כזו נובע, כי יש לכבד את החוקים שנחקקו עבור הריבון ועל ידי נציגיו. עוד ברור, כי חשיבות כיבוד החוקים חלה על כל אזרחי ישראל, אך במיוחד על חברי הקואליציה, נבחרים העם שיושבים בכנסת ומחוקקים חוקים. לנוכח זאת **בולטת הכוונה הלא ראויה של הקואליציה שהוכחה לעיל** (כאמור בסעיף d12) **שלא לכבד את החוק**, מה שיוביל לפגיעה קשה במדינה ולשחיתות (וברור כי כל אזרחי המדינה לא מעוניינים בקיום שחיתות במוסדותיה).

ד. **הרצון לשלטון הקואליציה ללא מגבלה ולא קידום שלטון העם** – בהמשך לאמור בסעיף ג' הקודם (רטוריקת חשיבות שלטון העם), המחקר מוכיח כי **הקואליציה מקדמת באמצעות המהפכה מצב שבו היא תשלוט ללא כל סייגים, כמו מלכים בעבר ודיקטטורים בהווה**.

ה. **ההנמקות חסרות הבסיס למרבית הצה"ח** – כאמור לעיל (בסעיף 11), רוב ההנמקות שמופיעות ברוב הצה"ח הן חסרות בסיס (כדוגמת ההנמקה של חה"כ רוטמן לגבי פסילת חוקים על ידי בג"צ לכאורה "פעם אחר פעם").

לסיכום סעיף זה – שקלול חמשת הדוגמאות הללו מוכיח, כי **הקואליציה נוקטת ברטוריקה מטעה ביותר** לגבי נושאים מרכזיים במהפכה; וזאת במטרה להסתיר את **חוסר הבסיס לקידום עיקרי המהפכה**.

האמור לעיל לגבי הרטוריקה המטעה מצטרף לעובדה שהקואליציה מסתירה את תוכן שלושת השלבים הבאים של המהפכה, כך שבסה"כ מתקבלת **תמונה בעייתית מאוד של מובילי המהפכה ושל המהפכה עצמה**.

17. **הצורך בבדיקת מרכיבי המהפכה בהקשר הנוכחי** - אין אפשרות כי בחינת המרכיבים תעשה לפי **עקרונות תיאורטיים כלליים בלבד** (למשל, קיום 3 רשויות מדינה נפרדות ושונות), וזאת כאשר **בפועל** בישראל הרשות המחוקקת והמבצעת הן אחת, בהיות נשלטות כיום על ידי אותה קואליציה. כלומר, יש צורך גם לשקול את ההקשר הספציפי הנוכחי בישראל. לפיכך, לדוגמה, שינוי הועדה לבחירת שופטים שהמהפכה מקדמת (3 חברים מכל רשות, וסה"כ 9 חברי ועדה) הוא רק לכאורה תקין ("יצוג זהה לכל רשות), אך בפועל אינו תקין (בנותנו זכות החלטה אוטומטית לקואליציה, בגין רוב של 5/9 בוועדה).

18. **הפרדה בין רשויות והפרדה בתוך רשויות** – רבות מדובר בשיח הציבורי לגבי העיקרון הדמוקרטי של הפרדה בין שלושת הרשויות (מחוקקת, שופטת ומבצעת) – וזאת בהקשר של הצורך כי הרשות השופטת לא תישלט על ידי שתי הרשויות האחרות.

יחד עם זאת, בהקשר למהפכה ראוי להתייחס גם לעיקרון של הפרדה (של **סמכויות**) בתוך רשויות, והעיקר כאן רלבנטי בתוך **הרשות המבצעת**. לנוכח הכוח העצום שמצוי בידי רשות זו, בעלי תפקידים שונים שבמסגרתה מקבלים לפי חוקים שונים בישראל סמכויות עצמאיות, כך שהם לא יהיו כפופים לשר שלמשרדו הם שייכים ויכולו לפעול באופן עצמאי. המטרה – **הקטנת היקף הפוליטיזציה** של מנגנוני המדינה וזאת לשם ריסון הכוח הרב שבידי הקואליציה ושריה; כך שאותם בעלי תפקידים מקצועיים יפעלו רק לטובת המדינה ולא רק, או גם, לטובת הקואליציה או מפלגה מסוימת. דוגמה לבעל תפקיד מקצועי עצמאי כזה היא נגיד בנק ישראל. ברורה החשיבות של עצמאות זו של בעלי התפקידים הנדונים לשם **קידום טובת המדינה**.

ולענייננו, הדוגמה החמורה ביותר במסגרת המהפכה לפגיעה בהפרדה בתוך הרשות המבצעת בין הדרג הפוליטי לדרג המקצועי מתרחשת בהקשר למשטרה (השר לביטחון לאומי ומפכ"ל המשטרה). כאמור, סמכויות רבות הועברו מהמפכ"ל לשר, מה שיאפשר הפיכה של המשטרה לפוליטית והפעלתה לפי צרכי הקואליציה.

דוגמה נוספת לפוליטיזציה של בעלי תפקידים מקצועיים שהמהפכה מקדמת (תוך פגיעה בהפרדה **שבתוך** הרשות המבצעת) היא שליטה מוחלטת של הקואליציה **בהליך המשמעת של המשטרה ותובעי הפרקליטות**.

אגב אורחא, ושלא בהקשר של פוליטיזציה כזו בתוך **הרשות המבצעת**, היא פעולת הקואליציה לגבי **לשכת עוה"ד**: המהפכה מקדמת מצב שבו ההליך המשמעת נגד עוה"ד יהפוך לפוליטי באופן מלא.

19. **חוסר האיזון בין הגנת חברי הקואליציה לבין הפגיעה בבעלי התפקידים שברשויות החוק (+ רוב נדרש להחלטות)** – ראינו לעיל (סעיף e12) כי המהפכה מספקת לחברי הקואליציה ולמקורביה כ-24 מנגנוני הגנה (!) כנגד הליך פלילי, בעוד שהיא מקדמת אפשרות להליך משמעת **מוטה** נגד כל בעלי התפקידים במערכת איפת החוק והמשפט (שופטים, תובעים, שוטרים ועורכי דין). מצב זה מבהיר את **חוסר האיזון של המהפכה** בהקשר זה.

חוסר איזון כזה גם בא לידי ביטוי, למשל, ברוב שנדרש לפסילת חוק רגיל על ידי בג"צ (12/15), בעוד שחוק רגיל שיכלול פסקת התגברות מספיק שייחמך על ידי רוב רגיל של ח"כ, כלומר 61. כלומר המדובר על פער בין 80% רוב נדרש בבג"צ ל-51% רוב נדרש בכנסת.

20. **חוסר המידתיות והרלבנטיות של עיקרי המהפכה** – באשר למידתיות: גם אם יש אמת בחלק מטענות מובילי המהפכה נגד מערכת המשפט בישראל, אין כל מידתיות לטענות אלו ביחס להיקף הגדול, הטוטאלי והדורסני של המהפכה. כפי שראינו במחקר, מטרת המהפכה להביא לכך שכל מוסד, תפקיד וסמכות רלבנטיים בישראל יעברו לשליטה מוחלטת של הקואליציה – זכות ההחלטה לגבי כל דבר ודבר, לרבות בועדה לבחירת שופטים ולגבי כל בעלי התפקידים שיפקחו על השופטים, תובעים, שוטרים ועורכי דין, בכל מקום תהיה בידי הקואליציה באופן בלעדי. זו לא דמוקרטיה. בנוסף, מצב כזה הוא הרבה יותר ממה שנדרש כדי לשפר את המצב במערכת המשפט, אפילו לטענתם מובילי הקואליציה. כלומר, אין בכוונת הקואליציה להזיז מצב שלטענתה היה עד כה מוטה לכאורה לטובת צד אחד של הספקטרום (נקרא לצד זה "פרו-דמוקרטיה", יש שיכנו אותו "שמאלני") לאמצע הספקטרום; לא – כוונת הקואליציה לשנות את המצב כך שהוא יהיה מאוד בצד השני של הספקטרום ("אנטי-דמוקרטיה", יש שיכנו אותו "מיני"). כלומר, אם חברי הקואליציה תומכים במצב הראוי כמצב של אמצע הספקטרום, אז יישום המהפכה שישנה את המצב מאוד לצד האנטי-דמוקרטיה מהווה הפרה של גם מה שהקואליציה תומכת בו.

לדוגמה, גם אם השימוש כיום בעילת הסבירות אינו תקין (ומבלי לקבוע עמדה בנושא), ביטול מוחלט של השימוש בה, כמוצע במהפכה, הוא בעייתי ביותר, דרסטי "לצד השני של הספקטרום" כאמור לעיל. לעומת זאת – למשל [כמוצע](#) על ידי פרופ' רון שפירא, רק כאחת האופציות לדיון ומבלי לקבוע עמדה בנושא – אין זה ראוי לבטל לחלוטין את השימוש בעילה זו, אך יש אפשרויות למיתון השימוש בעילת הסבירות והבאתו לאזור "אמצע הספקטרום".

זאת ועוד, באשר לרלבנטיות: רוב מרכיבי המוטיבציה האישית-פלילית של מובילי המהפכה – שהיא כאמור כה מרכזית במהפכה, כ-24 מנגנוני הגנה – אינם רלבנטיים לטענותיהם שכנגד המצב הקיים במערכת המשפט.

התובנה לגבי המידתיות שומטת את הבסיס למאפיינים קיצוניים רבים של המהפכה; בעוד ששילובה עם המוטיבציה האישית-פלילית רבת ההיקף וחשיבותה הגדולה במהפכה (מוטיבציה שמוסתרת מהציבור) שומט את הבסיס למהפכה עוד יותר. התחושה היא גם שהמוטיבציה האישית-פלילית היא חלק מהסיבה לחוסר המידתיות של המהפכה.

21. ריכוז שמונת ההיבטים הבעייתיים שבמהפכה – לקראת סיום ראוי לרכז בטבלה שלהלן את כל ההיבטים הבעייתיים של המהפכה ודרך יישומה שנדונו עד כה.

טבלה 2 - ריכוז הבעיות במהפכה ובדרך יישומה

מס' היבט	תיאור ההיבט הבעייתי	נדון לעיל בסעיף
1	הבעייתיות בכל הנוגע לפגיעה בדמוקרטיה וכו' שהוצגה לגבי כל מרכיב במסגרת הטבלה	נספח א'
2	חוסר הבסיס של רוב הנימוקים התומכים במהפכה, בעיקר בחשובים שבמרכיביה	11
3	ששת המוטיבים הבעייתיים שהוצגו לגבי קבוצות של מרכיבי המהפכה	12
4	ארבעת סוגי הבעיות באופן יישום המהפכה	14
5	חמשת סוגי הרטוריקה המטעה של הקואליציה בקידום המהפכה	16
6	שתי הדוגמאות של חוסר האיזון בין הגנת חברי הקואליציה לבין הפגיעה בבעלי התפקידים שברשויות החוק	19
7	חוסר המידתיות והרלבנטיות של עיקרי המהפכה	20
8	הסתרת כל המרכיבים העתידיים של המהפכה	22

כפי שניתן לראות, המדובר במספר גדול מאוד של היבטים בעייתיים חשובים (כאשר ברובם יש הרבה סעיפי משנה), שהמשקל המצטבר של כולם הוא גדול מאוד ומבסס ביותר את קביעה כי **המהפכה היא בעייתית ביותר**.

22. בעתיד יישומו עוד מרכיבי מהפכה רבים בעוד תחומים – למרות ההיקף הגדול של מרכיבי המהפכה הבעייתיים בתחומים רבים וחשובים שהוצגו במחקר זה, כל זה נכון ל-1.3.23. ההערכה היא כי בעתיד הלא רחוק יצטרפו למהפכה עוד תחומי שינוי רבים ועוד מרכיבי שינוי רבים בכל התחומים שיטופלו על ידי המהפכה (אלו הידועים כעת ואלו החדשים).

הערכה זו מבוססת, ראשית, על הצהרתו של שר המשפטים יריב לוין מ-4.1.23, לפיה כעת מיושם רק השלב הראשון מתוך ארבעה של המהפכה. שנית, סביר שהרחבת היקף המהפכה יתרחש בחלקו בכל תחום שבו הקואליציה תיתקל בבעיה חוקית ביישום מטרותיה והמהפכה. במצב כזה הקואליציה תפנה לחקיקת החוק המתאים (כמו שנעשה, למשל, לגבי פסילת דרעי מלכהן כשר או בנוגע לנבצרות ראש הממשלה). במצבים כאלו, עקב ההליך המקדמי של פגיעת המהפכה ברשות השופטת (אם הוא יצליח), בג"צ יתקשה מאוד, או סביר שכלל לא יוכל, לעצור את המהלכים הללו של הקואליציה.

חלק ג' – סיכום

23. בהתייחס לעיקרי המהפכה, נראה שיוזמיה עברו על כל ערוצי ומוסדות ההשפעה המרכזיים בישראל ובדקו מה יש לעשות כדי שהם ישלטו **בכולם באופן מוחלט**. כמו שראינו – **זכות ההחלטה והשליטה בכל מוסד, תפקיד וסמכות היא של הקואליציה**. מהלך זה נעשה ללא כל מידתיות לטענות שקואליציה נגד המצב הקיים, מתוך כוונה לשנות את המצב ממש לצד השני (אנטי-דמוקרטיה) של הספקטרום. כל זה נעשה תוך כדי מתן דגש רב על כך שחברי הקואליציה לא יוכלו להינזק עקב נקיטת הליכים משפטיים שיהיו יכולים להינקט נגדם אם יעברו על החוק.

עבודת מובילי המהפכה הייתה יסודית. לפיכך, המהפכה היא טוטאלית וכוללת בכך שהיא שולחת את זרועותיה הרבות וההרסניות לכל פינה טובה בדמוקרטיה ובמדינה (ובמיוחד חשובה פגיעתה האנושה ברשות השופטת), כדי להבטיח ב-100% – ליתר ביטחון, לרוב באמצעות מספר מנגנונים ומרכיבים דרסטיים – את הצלחתה. כל **המהלך הזה מקודם על ידי רטוריקה חסרת בסיס ומטעה**, לרבות הסתרת המוטיבציה האישית-פלילית הגדולה ביותר שבבסיס המהפכה, כמו גם הרצון לשלוט ללא כל הפרעה.

התוצאה היא תוכנית פעולה למהפכה שאם היא תצליח, היא תשאיר את המדינה **ללא כל איזונים ובלמים** כך שכל הכוחות והסמכויות יהיו בידי הקואליציה. **הקואליציה תוכל לעשות במדינה ככל העולה על רצונה, ללא מגבלה**.

ומה המהפכה מתכננת **לעשות במדינה** (בכל הנוגע לדמוקרטיה, נושא המחקר הנוכחי)? חומרה יתירה קיימת לכל האמור לעיל היות ורבות ממטרות הקואליציה פוגעות בדמוקרטיה, כגון הפגיעה בזכויות של אוכלוסיות חלשות (למשל, כל הסקטורים הלא יהודים), קידום הפליה פרטית וציבורית ולכן הגברת הקיטוב החברתי, פוליטיזציה של המשטרה ושל כל מערכת אכיפת החוק והמשפט בישראל (כגון שופטים, תובעים ועורכי דין), הפרה רחבת היקף של החוק על ידי המדינה עצמה, פגיעה בנשים, פגיעה קשה ביעילות ואפקטיביות התפקוד של מוסדות המדינה לסוגיהם עקב קידום הפוליטיזציה והיעדר המקצועיות בתפקידים בכירים, קידום השחיתות, פגיעה בתקשורת ובפלורליזם (כדי לשמר את מעמדה השולט של הקואליציה), בחופש הביטוי וכו'.

כלומר, יישום המהפכה יגרום באופן ישיר לפגיעה **אנושה בדמוקרטיה, בשלטון החוק ובזכויות הפרט בישראל**. כל זאת, היות ודמוקרטיה אכן כוללת את בחירת העם את נציגיו, אך גם מערכת מדינית המאופיינת בשלוש רשויות נפרדות, לרבות רשות שופטת עצמאית. זה לא המצב שהמהפכה חותרת אליו, ולכן, והיות וידוע כי כוח בלתי מוגבל משחית – **אין מקום ליישום המהפכה**. דגש מיוחד יש לכך היות ועוד לפני יישום המהפכה יש כבר סימנים ברורים לכוונת הקואליציה שלא לפעול לפי החוק ולפגוע רבות ברבים מתושבי המדינה ובמדינה.

כפי שהובהר, ראש הממשלה יצא נשכר, בהקשר של משפטו, ממרכיבים רבים של המהפכה, מה שתומך בטענת רבים ממתנגדי המהפכה, כי זו אחת ממטרות המהפכה (לסייע לרה"מ להתחמק מהדין). אך לא רק הוא, גם חבריו לקואליציה יצאו נשכרים מיישום המהפכה, וזאת היות והם יוכלו להגשים את מטרותם (בכל הנוגע לאי-כבוד החוק) אך בעזרת כ-24 מנגנונים יוכלו להימנע מלהיענש בגין זאת.

למרות שפגיעות המהפכה שנדונו לעיל היו קשות ורבות, העתיד של ישראל יהיה קשה בהרבה ממה שתואר לעיל, וזאת משתי סיבות. ראשית, התרחיש החמור שלעיל מתייחס רק לפגיעות **הישירות** של המהפכה, להבדיל מהפגיעות **העקיפות** הרבות והקשות שלה (כגון התדרדרות הכלכלה, תפקוד מוסדות המדינה, מעמדה הבינלאומי של ישראל וכו'). שנית, תרחיש זה מבוסס רק על מרכיבי המהפכה הידועים כיום. בהמשך, **כאשר ייושמו עוד מרכיבי מהפכה שלא ידועים כעת פגיעות המהפכה בישראל תגברנה בהרבה**.

נספח א'

טבלת ריכוז כל מרכיבי המהפכה המדינתית

מס'	שם הצעת החוק, החוק או הנושא בהסכם הקואליציוני	מס' הצה"ח, החוק או הסעיף בהסכם הקואליציוני ¹	מהות בקצרה של עיקרי הצה"ח, החוק או הנושא בהסכם הקואליציוני	בקצרה, הבעייתיות בהצה"ח/החוק/הנושא
א'	ב'	ג'	ד'	ה'
א' – הרשות השופטת בכללותה (לרבות בחלקו לגבי ביהמ"ש העליון)				
1	הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון מס' 3) (חיזוק הפרדת הרשויות)	הצ"ח 947, לקראת קריאות 2 ו-3	שינוי הרכב 9 חברי הוועדה לבחירת שופטים להרכב הבא: שלושה שרים (= קואליציה); שלושה ח"כ - אחד מהם יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט (= קואליציה), השני מהקואליציה והשלישי מהאופוזיציה; ושלושה שופטים (נשיא ביהמ"ש העליון והשניים הנוספים שופטים בדימוס, שייבחרו ע"י שר המשפטים בהסכמת נשיא ביהמ"ש העליון). שינוי הרוב הנדרש למינוי שופטים לביהמ"ש העליון מ-7 חברי ועדה ל-5. היעדר סמכות של ביהמ"ש, לרבות העליון, לבטל תוקף חוק יסוד.	רוב אוטומטי (5/9) לקואליציה (3 שרים ו-2 ח"כ), שיגדל ל-6 או אפילו ל-8 עם בחירת הקואליציה את נשיא ביהמ"ש העליון (שייבחר כפי הנראה על ידי הכנסת/ממשלה (= קואליציה) ולכן יהיה מוטה-קואליציה; ראו להלן בסעיף 12 לטבלה). המדובר בפגיעה קשה בהפרדת הרשויות: כי כעת הרשויות המחוקקות והמבצעת כבר נשלטות על ידי הקואליציה, והרוב הנדון שלה בוועדה לבחירת שופטים יאפשר לה "לשייך אליה" גם את הרשות השופטת על ידי קביעת זהות השופטים. שליטה מוחלטת של הקואליציה בשלושת הרשויות. חוסר יכולת של בג"צ לפסול חוקי יסוד, גם אם הם בעייתיים.

¹ פ'... = מספר הצעת חוק שעדיין לא הוכנה לקריאות 2+3, הצ"ח 947 למשל = הצ"ח שכבר הוכנה לקריאות 2+3, ס"ח... = חוק שכבר התקבל בספר החוקים, וה"ק = הסכם קואליציוני (עם הפניה לאזכור רק של הסכם אחד כזה, אם כי יצוין שלרוב אותו נושא נדון גם בהסכמים אחרים).

<p>עוד הפרה של האיזון בין 3 הרשויות – תנאי של מעורבות ועדת החוקה חוק ומשפט לשם פעולת הועדה לבחירת שופטים.</p>	<p>כוללת הוראות מפורטות יותר לענין הועדה לבחירת שופטים, בעיקרו לענינו – ועדת החוקה חוק ומשפט תזמן את המועמדים לשיפוט בביהמ"ש העליון להופיעה בפניה.</p>	<p>הצ"ח 947, לקראת קריאות 2 ו-3</p>	<p>הצעת חוק בתי המשפט (תיקון הוראות) 105 לענין הועדה לבחירת שופטים, התשפ"ג - 2023</p>	<p>2</p>
<p>המדובר בחוק שהתקבל, וחלקו הנדון לעיל הוסף בעקבות פסילת בג"צ את מינוי חה"כ אריה דרעי לשר, וזאת כדי לנסות לעקוף את פסילת בג"צ ולתמוך באפשרות שדרעי בסופו של דבר כן ימונה לשר.</p>	<p>לא יתמנה לשר מי שהורשע בעבירה ונידון לעונש מאסר בפועל, אלא בתום 7 שנים מתום ריצוי המאסר.</p>	<p>ס"ח 3011 התקבל ע"ב הצה"ח פ/91/25</p>	<p>חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 11)</p>	<p>3</p>
<p>ביטול עילת הסבירות תקשה מאוד על בג"צ לפקח על תקינות פעולת מוסדות המדינה, מה שיפגע בעקרון הבלמים והאיזונים בדמוקרטיה ויוביל לפגיעה בזכויות האזרח.</p>	<p>שינויים שונים ברשות השופטת, לרבות ביטול עילת הסבירות המשמשת את ביהמ"ש לבחינת תקינות פעולות רשויות המדינה.</p>	<p>פ/1937/25</p>	<p>חוק-יסוד: השפיטה (תיקון) – רפורמה (במשפט) [לרבות ביטול עילת הסבירות]</p>	<p>4</p>
<p>לפי המוצע, שר המשפטים (ששייך כמובן לרשות המבצעת) יוכל למנות נציב תלונות ציבור שיפעל באופן שתואם את האינטרסים של הרשויות המבצעת והמחוקקת (שכעת הן נשלטות על ידי אותן מפלגות). לפיכך, נציב כזה יוכל להקשות ביותר על פעילות השופטים. כלומר, שוב, פגיעה קשה בהפרדת הרשויות.</p>	<p>במקום שהנציב ייבחר לפי הצעה של שר המשפטים ביחד עם נשיא ביהמ"ש העליון, ההצעה היא שהוא ייבחר רק על ידי שר המשפטים.</p>	<p>פ/903/25</p>	<p>הצעת חוק נציב תלונות הציבור על שופטים (תיקון – מינוי הנציב), התשפ"ג-2022</p>	<p>5</p>
<p>פתיחת פתח לממשלה ולשריה להצגה במהלך ההליכים של עמדות לא תקינות.</p>	<p>לפי המעט שאפשר להסיק מכותרת הצה"ח, שלא כפי שכיום (עת היועצת המשפטית לממשלה קובעת את עמדת הממשלה בהליכים משפטיים), הממשלה ושריה יעשו זאת.</p>	<p>ה"ח מ-18.1.23 שאין עדיין נוסח זמין שלה</p>	<p>סמכות הממשלה והשרים לקבוע את עמדת המשפטית בהליכים</p>	<p>6</p>

<p>נושא מורכב מלדון בו כעת.</p> <p>יאמר רק כי אין זה נראה ראוי כי שר המשפטים הוא שיקבע את כל שיתרחש לגבי התייעוד בביהמ"ש, שבו פועלים השופטים; ראוי כי החלטתו תהיה ביחד עם נשיא ביהמ"ש העליון (ושלא תהיה רק חובת התייעצות שלו עם הנשיא).</p>	<p>כל אדם יהיה רשאי לתעד, לצלם, להקליט או לשדר דיון המתנהל בדלתיים פתוחות בבית המשפט.</p> <p>שר המשפטים, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, יקבע את כללי התייעוד, צילום וכו' בביהמ"ש, והחריגים לכך.</p>	<p>פ/25/311 פ/25/583</p>	<p>הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – שקיפות הליכים משפטיים), התשפ"ג-2022</p>	<p>7</p>
<p>לסיכום נושא הרשות השופטת בכללותה – בעיקרו, בועדה לבחירת שופטים יהיה רוב אוטומטי לקואליציה, שלכן תוכל: 1) למנות לבתי המשפט השונים, לרבות לעליון, שופטים חדשים רק כאלו שתואמים את האינטרסים שלה באופן שפוגע בהפרדת הרשויות; 2) כמו גם בהמשך (עם מינוי נשיא ביהמ"ש העליון מטעמה) להפסיק כהונת שופטים באמצעות רוב של 7 ואולי 8 מ-9.</p> <p>בנוסף, יכולת הרשות השופטת לפקח על שתי הרשויות האחרות תפגע משמעותית עקב: 1) חוסר היכולת לבטל חוק יסוד, 2) ביטול עילת הסבירות.</p> <p>במקביל, בידי הרשות המבצעת (דרך מינוי שר המשפטים את נציב תלונות השופטים) תהיה אפשרות לפעול באופן פוליטי ולא ראוי נגד שופטים, ובכך להשפיע על פסיקות ביהמ"ש לטובת הקואליציה.</p>				
<p>ב' – רק לגבי בית המשפט העליון (לרבות בשבתו כבג"צ)</p>				
<p>בחירה בעייתית בהרבה בהשוואה לבחירה על ידי ועדת לבחירת שופטים, בהרכב מתאים ומגוון, בין היתר, עקב פגיעה בהפרדת הרשויות, כאמור לעיל.</p>	<p>בחירת נשיא ביהמ"ש העליון על ידי הכנסת.</p>	<p>פ/25/952</p>	<p>הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – בחירת נשיא בית המשפט העליון בידי הכנסת)</p>	<p>8</p>
<p>עקרונית הגדלת מספר השופטים תסייע להקטין את העומס מעל ביהמ"ש העליון. יחד עם זאת, המדובר על הכנסה מיידית להרכב ביהמ"ש העליון של 3 שופטים שנבחרו על ידי הועדה לבחירת שופטים, במתכונת הכאמור לעיל הבעייתית המוצעת על ידי הקואליציה, שבה יש רוב אוטומטי לקואליציה. פגיעה בהפרדת הרשויות.</p>	<p>הגדלת מספר השופטים מ-15 ל-18.</p>	<p>פ/25/290</p>	<p>הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – מספר השופטים בבית המשפט העליון), התשפ"ג-2022</p>	<p>9</p>

<p>הגבלת האפשרות של בג"צ להתערב כאשר מוסדות המדינה פועלים באופן לא חוקי כלפי אזרחי ותושבי המדינה, אשר פעמים רבות אין להם את היכולת לפנות לבג"צ לשם קבלת סיוע או כי הפגיעה בהם היא יחסית קטנה אך נוגעת למספר גדול של אנשים (ולכן החשיבות של זכות עמידה לארגוני החברה האזרחית).</p>	<p>כשם הצה"ח, הגבלת זכות העמידה בעתירות לבג"צ. בעיקרו, הדבר יתאפשר רק כאשר לעותר יש ענין אישי בנושא העתירה ("פגיעה ישירה או חשש ממשי לפגיעה ישירה באינטרס פרטי של אדם").</p>	<p>פ/25/546 פ/25/547 פ/25/1522 פ/25/716</p>	<p>הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון) – הגבלת זכות העמידה)</p>	<p>10</p>
<p>קביעת רוב כה גדול (ולא רגיל) של שופטי העליון לשם פסילת חוק רגיל אינה מתאימה (בין היתר, בזוכרנו שהקואליציה תכניס לביהמ"ש העליון, דרך הועדה למינוי שופטים בהרכב המוצע על ידה, כל העת רק שופטים "משלה"), וגם לא מאוזנת עם הרוב שבו מתקבלים כעת חוקים בכנסת (ברוב רגיל של 61 ח"כ).</p> <p>יחד עם זאת, בכל מקרה הקואליציה תוכל להכניס פסקת התגברות לכל חוק חדש שיחוקק על ידה, וכך יוכלו להיחקק על ידה חוקים בעייתיים מבלי שבג"צ יוכל לפוסלם (ולא משנה באיזה רוב של שופטיו).</p>	<p>רק ביהמ"ש העליון יוכל לפסול חוק רגיל (לא יסוד), וזאת בהחלטה פה אחד של הרכב כל שופטיו ורק אם בחוק אין פסקת התגברות (שאומרת שהוא תקף למרות שהוא סותר חוק יסוד).</p> <p>כיום מדובר על קבלת החלטה פוסלת על ידי "רק" 12 מתוך 15 השופטים.</p>	<p>פ/25/87 פ/25/380 פ/25/382 פ/25/459 פ/25/590 פ/25/591 פ/25/716 פ/25/1537</p>	<p>הצעת חוק-יסוד: ההתגברות (תיקוני חקיקה) [פסילת חוק רגיל]</p>	<p>11</p>
<p>מינוי כל שופטי העליון, לרבות הנשיא וסגנו, על ידי הממשלה והכנסת (= הקואליציה) פוגע קשות בהפרדת הרשויות.</p> <p>הכנסת האפשרות לפרישת שופטים מהעליון בתום 12 שנות כהונה (שלא כמו שיום – בהגיעם לגיל 70) תאפשר הכנסה מוקדמת יותר לביהמ"ש העליון של שופטים שהקואליציה מעוניינת להכניס. שוב, המדובר בהקדמת הגידול בפגיעה בהפרדת הרשויות.</p> <p>אגב, לפי חוק הדיינים, הדיינים מפסיקים את כהונתם ביציאה לקצבה בגיל 70 (ללא האפשרות להפסקת כהונתם בתום 12 שנות כהונה).</p>	<p>שופטי העליון, לרבות הנשיא וסגנו, ייבחרו על ידי הממשלה ובאישור הכנסת (= הקואליציה); כמו גם סיום כהונה של שופטים, לרבות הנוכחיים – בגיל 70 או בתום 12 שנות כהונה, לפי המוקדם.</p>	<p>פ/25/384 פ/25/386 פ/25/387 פ/25/1530 פ/25/1988</p>	<p>הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון) – מינוי שופטים לבית המשפט העליון וקציבת כהונתם)</p>	<p>12</p>
<p>הצעה בעייתית ביותר, בין היתר, בהיות רה"מ והקואליציה בכנסת נגועים בניגוד עניינים חמור, עוסקים בגורל אחד מחבריהם.</p>	<p>הדחת שר או סגן שר מתפקידם עקב חשד לפלילים (כמו גם עקב הגשת כתב אישום נגדם) תהיה מותנית בהחלטת ראש הממשלה והכנסת; כאשר לביהמ"ש אין סמכות לדון בנושא.</p>	<p>פ/25/905</p>	<p>הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון) – הפסקת כהונה של שר וסגן שר בשל חשד לפלילים)</p>	<p>13</p>

14	הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון - ביקורת שיפוטית לעניין כשירות במינוי)	פ/25/2314	מניעת ביקורת שיפוטית על <u>מינוי</u> שר או על העברתו מתפקידו.	לא משנה עד כמה יהיו מאפייניו של השר (מהקואליציה) בעייתיים (למשל, עבר פלילי עשיר), בג"צ לא יוכל לדון במינויו. הדבר יביא לפגיעה באמון הציבור במוסדות השלטון ובשלטון החוק, לפגיעה בתפקוד של מוסדות השלטון (לרבות עידוד שחיתות).
15	הצעת חוק בתי המשפט (תיקון - קביעת מותבים בבית המשפט העליון), התשפ"ג-2022	פ/25/401 פ/25/409 פ/25/410	ככלל, קביעת השופטים היושבים לדיון בתיקים תיעשה באופן אקראי ולא על ידי נשיאת ביהמ"ש העליון; כמו גם החלטה לקיום דיון נוסף רק בהחלטה של רוב שופטי ביהמ"ש העליון, וקיום דיון נוסף כזה בהרכב של כולם (פ/25/401).	נושא מורכב מלדון בו כעת. רק יאמר כי אין אפשרות לקביעה אקראית כמוצע וזאת לנוכח המומחיות השונה של השופטים בתחומי המשפט השונים, וההבדלים הגדולים בין תחומי המשפט השונים (למשל, תחום המיסים שונה מאוד מהתחום הפלילי).
16	הצעת חוק בתי המשפט (תיקון - פומביות בחירת שופטי בית המשפט העליון), התשפ"ג-2022	פ/25/800 פ/25/940	מועמדים לתפקידי שיפוט בביהמ"ש העליון ירואיינו באופן פומבי בפני הועדה לבחירת שופטים (הצעה להצבעה חשאית בוועדה).	נושא מורכב מלדון בו כעת.
17	הצעת חוק בתי המשפט (תיקון - הרכב מלא בדיון בתיקי בג"ץ), התשפ"ג-2023	פ/25/2136	קביעת מספר השופטים שידונו בנושאים השונים המובאים בפני בג"צ.	נושא מורכב מלדון בו כעת.
18	הצעת חוק בתי המשפט (תיקון - הארכת תקופת הצינון והרחבת תחולתה), התשפ"ג-2022	פ/25/658 פ/25/1003	הארכת תקופת הצינון של היועמ"ש לממשלה ופרקליט המדינה בנוגע לתפקידי שיפוט בביהמ"ש העליון, מ-1.5 שנים ל-3 שנים, וקביעתה גם לגבי המשנים להם; או בהצ"ח אחרת - 5 שנות צינון, לרבות לגבי היועמ"ש של הכנסת.	נושא מורכב מלדון בו כעת.

<p>לסיכום נושא ביהמ"ש העליון (בנוסף להשפעות עליו עקב השינויים המוצעים ברשות השופטת כולה שנדונו לעיל בפרק א') – בעיקרו, הרכב ביהמ"ש העליון ישתנה משמעותית ובמהרה על ידי הכנסת שופטים רבים ממוני ומוטי הקואליציה, עקב: 1) מינוי הנשיא שלו על ידי הכנסת/ממשלה (= קואליציה), 2) מינוי עוד 3 שופטים מיידית, על ידי הקואליציה (עקב הרוב האוטומטי שלה בועדה לבחירת שופטים), ו-3) מינוי עוד שופטים לפי בחירת הקואליציה (במסגרת הועדה לבחירת שופטים) עקב הוצאה לפנסיה של שופטים שכיהנו 12 שנים.</p> <p>עקב הגבלת זכות העמידה, ביהמ"ש העליון (בהרכבו מוטה-הקואליציה) יוכל לדון בהרבה פחות נושאים; ולגבי שר או סגן שר: הוא לא יוכל לדון בתקינות מינויים, או בהדחתם עקב היותם חשודים בפלילים.</p> <p>גם כאשר בג"צ ידון בנושאים "מותרים", למעשה הוא לא יוכל לפסול חוקים רגילים, וזאת עקב הרוב הגדול הנדרש לפסילתם כמו גם עקב הכללת פסקת ההתגברות בחוקים רבים.</p>				
ג' - פרקליטות המדינה (והיועץ המשפטי לממשלה)				
<p>במתכונת המוצעת הדבר לא תקין, כי יש בכך כדי להחליש את מעמדו של היועץ המשפטי לממשלה, ובכך להקשות עליו לפקח על חוקיות פעולת הממשלה (= הקואליציה).</p> <p>בנוסף, בחירת התובע על ידי שר המשפטים פוגעת בהפרדת הרשויות הפנימית (הפרדת סמכויות בין בעלי תפקידים שונים במסגרת הרשות המבצעת) ונגועה בניגוד עניינים חריף: האם השר יריב לוין יבחר את התובע הכללי שיחליט לגבי גורל המשפט של ראש הממשלה? לא סביר.</p>	<p>הפרדת תפקיד התובע הכללי/הפלילי מתפקיד היועץ המשפטי לממשלה; התובע ימונה על ידי שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט.</p>	<p>פ/876/25 פ/677/25</p>	<p>הצעת חוק התובע הכללי, התשפ"ג-2022</p>	<p>19</p>
<p>לא תקין עקב אפשרות ששר המשפטים, או מנהל מח"ש, יכוונו לפוליטיזציה של נקיטת הליכים משמעותיים על ידי מח"ש נגד התובעים, וזאת כדי לקדם את האינטרסים של הקואליציה.</p> <p>למשל, האם השר יריב לוין ימנה את מנהל מח"ש שתוכל לחקור ולבקר את התנהגות התובעים בתיק נגד ראש הממשלה? לא סביר.</p> <p>הערה – כפיפות חדשה זו של מח"ש לשר המשפטים גם יכולה לגרום להטרדה פוליטית שלא כדין של שוטרים (כדי ל קדם את מטרות הקואליציה).</p>	<p>העברת המחלקה לחקירות שוטרים לכפיפות שר המשפטים (= מהקואליציה; שגם ימנה את מנהל המחלקה), והסמכתה לדון גם בתלונות נגד תובעי פרקליטות המדינה.</p>	<p>פ/586/25</p>	<p>הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (המחלקה לחקירת שוטרים), התשפ"ג-2022</p>	<p>20</p>
לסיכום נושא פרקליטות המדינה – המדובר בה"ח בעייתיות שתפגענה קשות בשלטון החוק.				

ד' - הליכים פליליים				
21	הצעת חוק מינוי תובע מיוחד, התשפ"ג-2022	פ/25/365	עבירות חמורות בתחום טוהר המידות, שחיתות או פלילים ברשויות השלטון תחקרנה על ידי תובע מיוחד שימונה על ידי הועדה לביקורת המדינה שבכנסת.	המדובר במהלך שמנסה לעקוף את רשויות החקירה והתביעה הרגילות במדינה, וזאת תוך כדי פגיעה בהפרדת המוסדות וניגוד עניינים חריף – כי הנחקרים ברשויות השלטון מצד אחד (כמובן, חברי/מקורבי הקואליציה), ומצד שני הכנסת שקובעת מי יחקור אותם וכל שקשור לכך, שניהם שייכים לאותה קואליציה. פגיעה חמורה בשלטון החוק.
22	הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (עדות יועץ תקשורת או דובר), התשפ"ג-2022	פ/25/887	דברים ומסמכים שקיבל דובר או יועץ של אדם אין הוא חייב למסורם כראיה.	הנושא מורכב מלדון בו כעת. רק יאמר, כי הצ"ח כזו מטרתה להפריע להליך משפטי אפשרי ורק כאשר הצדדים (הלקוח והיועץ או הדובר שלו) עוסקים במשהו לא חוקי, כשהמטרה של הצ"ח לסייע להם להתחמק מחקירה ומעונש – וזו מטרה לא ראויה.
23	הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון – הגבלת משך זמן החקירה המשטרתית וחקירת הפרקליטות), התשפ"ג-2022	פ/25/811 פ/25/1018	הגבלת משך החקירה המשטרתית, למשל בעבירות שדינם עד 10 שנות מאסר – 18 חודש, אם אפשרות להארכה מטעמים מיוחדים.	יישום הצ"ח כזו יקשה על ביצוע נאות של חקירות פליליות במטרה להגיע לאמת, באופן שממנו יהנו רק החשודים הנחקרים – מה שאינו ראוי ויקשה על המאבק, בין היתר, באי-סדרים ושחיתות במוסדות המדינה (שבהם פועלת הקואליציה, ולכן הצ"ח זו מיטיבה עימה). אם יש רצון לקצר את משך החקירות, מוצע שיוספו התקנים והכספים הנדרשים לשם הגדלת כוח האדם והתקציבים שיסייעו לסיום מהיר יותר של חקירות.
24	הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – רשות ערעור למדינה על זיכוי אדם בפלילים)	פ/25/526	לא יוגש ערעור על-ידי המדינה על פסק דין פלילי בערכאה ראשונה אלא ברשות בית המשפט של ערעור (במקום ערעור בזכות כיום).	אין שום סיבה להקשות על המדינה בהגשת ערעור על פסק דין, בעוד שהנאשם יוכל להגיש ערעור בזכות (ללא קבלת רשות ביהמ"ש של ערעור).
לסיכום נושא ההליכים הפליליים – המשותף לכל ארבעת הצה"ח שנדונו, הוא שיש בהן כדי להקל על החשודים והנאשמים הפליליים, באופן: (1) שיקשה לחקור כראוי את המקרים שלהם, (2) תיתכן הטיה בחקירה שלהם ו-3) יקל עליהם בהליך המשפטי.				

ה' - נבצרות ראש הממשלה				
25	הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – נבצרות ראש הממשלה)	פ/25/2560	הגבלה רק עקב אי-מסוגלות פיזית או נפשית, ואיסור על ביהמ"ש, לרבות העליון, לדון בכך.	הצעה לא תקינה. מה אם למשל ראש הממשלה נמצא במצב של 100% ניגוד עניינים (בין תפקידיו להיותו נאשם בהליך פלילי; למשל, הוא מעורב בהחלטה מי יהיו השופטים שישבו במשפט שלו), האם גם אז אין מקום להכרזה על נבצרותו)? ברור שראוי אז להכריז על נבצרותו.
ו' - חסינות חברי הכנסת				
26	הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון – חסינות בפני דין פלילי),	פ/25/1054	יתר הגנה על חסינות חברי הכנסת, כך שיהיה ניתן להגיש נגדם כתב אישום רק לאחר הסרת חסינותם על ידי הכנסת (בעוד שכיום המצב הוא שח"כ צריך לבקש מהכנסת שתהיה לו חסינות).	הגנה נוספת על חה"כ, שאינה ראויה, מה שיסיע במיוחד לחברי הקואליציה, שעקב תפקודם גם ברשות המבצעת חשופים יותר לביצוע פעולות פליליות.
ז' - התקשורת				
27	הצעת חוק הפרטת תאגיד השידור הציבורי הישראלי, התשפ"ג-2022	פ/25/176	כשמה, הפרטת התאגיד.	ניסיון לפגוע בפלורליזם הרעיוני בישראל ולשלוט בו, כפי הנראה לשם קידום מטרות הקואליציה.
28	הצעת חוק הפרטת גלי צה"ל, התשפ"ג-2022	פ/25/175 פ/25/179	כשמה, הפרטת תחנת הרדיו גלי צה"ל.	כאמור לעיל לגבי תאגיד השידור הציבורי.
לסיכום נושא התקשורת – שתי הצה"ח פוגעות בפלורליזם הרעיוני בישראל.				

ח' - יחסי עבודה				
29	הצעת חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון – איסור שביתה ללא הודעה מראש), התשפ"ג–2023	פ/1799/25	איסור קיום שביתה ללא הודעה מראש של 72 שעות.	פגיעה בעובדים, עקב ביטול יכולתם לשבות בהתראה קצרה, באופן שפוגע באפקטיביות של שביתתם.
ט' - מינויים בכירים במוסדות ציבור				
30	הסכם קואליציוני בין הליכוד והצינות הדתית	ה"ק, סעיף 77	ביטול נבחרת הדירקטורים והועדות לאיתור מועמדים.	פגיעה קשה באיכות ובניטרליות הדירקטורים ובעלי התפקידים הבכירים, וביצוע מינויים פוליטיים רבים על ידי הקואליציה , כאשר כל זה יביא לשחיתות ולפגיעה בתפקוד של החברות הממשלתיות והציבוריות השונות.
31	הצעת חוק הוועדה למינוי בכירים (תיקוני חקיקה), התשפ"ג–2022	פ/888/25	הכנסת תבחר ועדה למינוי בכירים שתהיה אחראית על מינוי הרמטכ"ל, המפכ"ל, ראשי המוסד והשב"כ, נציב השב"ס, נגיד בנק ישראל וכו'.	במקום הועדה הנוכחית המייעצת למינויים בכירים (הכוללת אנשים ניטראליים ובעלי כישורים מתאימים, לרבות שופט), חברי הקואליציה (באמצעות הכנסת) יבחרו באופן בלעדי את האנשים לתפקידים הבכירים הללו, באופן שיגרום להפעלת שיקולים לא ראויים בבחירה. תהליך זה יביא לפוליטיזציה של המוסדות המרכזיים במדינה, כאשר למשל, מפכ"ל המשטרה יהיה מוטה- קואליציה , מה שיכול להביא לפעולות פוליטיות של המשטרה נגד האופוזיציה.
32	הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון – מינוי יועצים משפטיים של משרדים), התשפ"ג–2022	פ/485/25 פ/494/25 פ/1543/25 פ/2212/25	בחירת היועמ"שים של משרדי הממשלה כמשרות אמן, ללא מכרז.	ביטול המצב כיום (בחירת היועמ"שים על ידי מכרז וביטול כפיפותם ליועץ המשפטי לממשלה - היות ותפקידם הוא לידע את השרים לגבי מידת החוקיות של פעולותיהם) תגרום למינוי יועמ"שים פחות מתאימים ולפגיעה בחוקיות פעילות משרדי הממשלה.

33	הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון – מינוי סגני מנהלים כלליים), התשפ"ג–2023	פ/25/2399	מינוי סגנים של מנכ"ל משרדי ממשלה כמשרות אמון.	הוספת עוד תפקידים לרשימת משרות האמון (סגני המנכ"לים) מגדילה את הסיכון של כהונת אנשים שאינם ראויים לכהן בתפקידים אלו, תוך כדי פגיעה בתפקוד משרדי הממשלה.
34	הצעת חוק להסדרת מינויים בשירות החוץ, התשפ"ג–2023	פ/25/2494	מינוי עד 11 שגרירי ישראל בחו"ל ללא מכרז.	כאמור לעיל לגבי סגני המנכ"לים.
35	הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (תקופת כהונה של יועץ משפטי), התשפ"ג–2022	פ/25/1019	הגבלת כהונת היועמ"שים בעיריות ככלל ל-5 שנים בלבד.	בהצ"ח נאמר מה הנימוק להגשתה, אני מצטט, כדי למנוע " ... מצב בו היועץ המשפטי צובר עמדת כוח רבה". אך מה מקור "הכוח" של היועץ המשפטי? פשוט, הבהרתו מהו המצב החוקי שהעיריה צריכה לפעול לפיו. מצב זה לא מתאים לחברי קואליציה, שכפי הנראה אין רצונם לפעול במגבלות החוק. ולכן יש רצון בהחלפת היועמ"שים הנוכחיים ביועמ"שים אחרים, שיהיו יותר מטעמם ולטעמם, באופן שיקל על העיריות לפעול שלא לפי החוק.
36	הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – כשירות מיוחדת), התשפ"ג–2022	פ/25/411 פ/25/565	מועמדים לתפקידים בכירים של דירקטור, יושב ראש דירקטוריון, מנהל כללי בחברה ממשלתית או מנהל כללי בתאגיד, לא יידרשו להצהיר בשאלון מקדים אם יש להם זיקה פוליטית לאחד משרי הממשלה, ולא יוכלו להיפסל לתפקידים אלו אם יש להם זיקה כזו.	הדבר יביא למינויים פוליטיים רבים, שלא על בסיס כישורים, מה שיתרום לשחיתות ויפגע בשלטון החוק ובתפקוד של אותן חברות ותאגידים.
לסיכום נושא מינויים בכירים במוסדות ציבור – הכוונה למנות במגוון רחב של תפקידים בכירים בגופים מרכזיים במדינה אנשים פוליטיים, בעלי פחות כישורים וללא מכרז, באופן שיפגע קשות בשלטון החוק ובתפקוד של המוסדות, ותוך כדי קידום השחיתות. להלן המוסדות והתפקידים הרבים הרלבנטיים: (1) ראשי צה"ל, המשטרה, שירות בתי הסוהר, השב"כ, המוסד ובנק ישראל (2) דירקטורים ובעלי תפקידים שונים בחברות הממשלתיות, המעורבות והבנות הממשלתיות, (3) יועמ"שים של משרדי ממשלה, (4) סגני מנכ"לים של משרדי ממשלה, (5) שגרירים, (6) היועמ"שים של עיריות.				

י' - לשכת עורכי הדין				
37	הצעת חוק מועצת עורכי הדין בישראל, התשפ"ג-2022	פ/25/464	תוקם מועצת עורכי דין ש-10 מתוך 11 חבריה ימונו על ידי הקואליציה (שרי המשפטים והאוצר וועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת). המועצה תפקח על הכשרת עו"ד, תערוך בחינות הסמכה, תפקח על התמחותם ותנפיק רישיון עריכת דין. כמו כן, זזה מה שרלבנטי כאן – היא תקיים שיפוט משמעותי לעו"ד וזאת באמצעות ועדת משמעת שכל חבריה ייבחרו על ידי שר המשפטים (מהקואליציה) וזאת על פי המלצת המועצה שלעיל (שבה כאמור רוב 10/11 לקואליציה).	כיום, רוב חברי ועדות המשמעת נבחרים על ידי לשכת עוה"ד, שהיא גוף מקצועי ניטרלי מבחינה פוליטית (ולכן כך גם ועדות המשמעת). לעומת זאת, במצב המוצע בהצה"ח, לקואליציה תהיה שליטה מוחלטת על קביעת הרכב ועדת המשמעת , ולכן היא תוכל לנקוט צעדים משמעותיים נגד עורכי דין שיפעלו באופן שאינו ראוי בעיניה. כלומר, השיפוט המשמעותי יוכל להפך , וסביר שכך יהיה, לפוליטי, בידי הקואליציה . מעבר לכך שיהיה בזה פגיעה בחופש העיסוק של עוה"ד , היות ועוה"ד פועלים במערכת המשפט במדינה, האפשרות של נקיטה נגדם בהליכים משמעותיים מוטים תרתיע רבים מהם מלנקוט בצעדים שלא יראו בחיוב על ידי הקואליציה (כגון הגשת עתירות ציבוריות לבג"צ כנגד פעולת הממשלה) – מה שיגרום לפגיעה בשלטון החוק .
יא' - זכויות הפרט ופלורליזם				
38	הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (הפגנה ליד בתי מגורים), התשפ"ג-2022	פ/25/281	הטלת מגבלות על קיום הפגנה מול בתים של עובדים ואישי ציבור.	פגיעה בזכות להפגין.
39	הסכם קואליציוני בין הליכוד לעוצמה יהודית	ה"ק, סעיף 136	יחוקק חוק להטלת מס על תרומות המועברות ממשלות זרות לארגונים ישראלים.	ניסיון לפגוע בחופש הביטוי, חופש ההתאגדות וכו' של ארגונים ישראלים המבקרים את מדינת ישראל (למשל בנושא זכויות אדם) ומקבלים תרומות ממדינות זרות.
40	הסכם קואליציוני בין הליכוד לצינות הדתית	ה"ק, סעיף 97	בית עסק פרטי יוכל להימנע ממתן שירות או מוצר בשל דתו של הצרכן.	פגיעה בזכות לשוויון, הרחבת תופעת האפליה בפעולות עסקיים באופן שיפגע קשות ביחסי הסקטורים השונים בחברה הישראלית.
41	הסכם קואליציוני בין הליכוד לעוצמה יהודית	ה"ק, סעיף 81	קבלת החלטה כי הצינות "... תהיה ערך ראשון במעלה, מנחה ובעלת משקל מכריע בעיצוב מדיניות המנהל הציבורי, מדיניות הפנים והחוץ, החקיקה והפעולות של המדינה ובכלל יחידותיה ומוסדותיה".	אפליה ופגיעה קשה באזרחי המדינה שאינם יהודים בכל הנוגע לפעולות מוסדות המדינה , תוך כדי פגיעה בעקרון השוויון ובדמוקרטיה.

42	הסכם קואליציוני בין סיעוד הליכוד והציונות הדתית	ה"ק, 106 סעיף	הממשלה לא תאשר את הצטרפות ישראל לאמנת איסטנבול, שעוסקת במניעת אלימות נגד נשים (לרבות במשפחה)	פגיעה קשה במאבק נגד אלימות כנגד נשים.
43	הצעת חוק למניעת פגיעה במדינת ישראל באמצעות חרם (תיקון – מניעת זכאות לפרס),	פ/25/915	מניעת מתן פרס ממשלתי לאדם שביקר את ישראל וקרא לחרם עליה.	פגיעה בחופש הביטוי.
44	הצעת חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מספר בתי אב ביישוב קהילתי), התשפ"ג–2023	פ/25/1832	הגדלת מ-400 ל-1,000 של מספר בתי האב ביישובים קהילתיים יהודיים בהם ניתן לקיים ועדות קבלה כדי לסנן קבלת תושבים חדשים.	פגיעה בכבוד האדם, הגברת אי-השוויון, וכו'.
45	הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון – הגבלת שיתוף פעולה בין מוסד אקדמי לבין ארגון הפועל נגד מדינת ישראל), התשפ"ג–2023	פ/25/2263 פ/25/1602	הטלת סנקציות על מוסד להשכלה גבוהה שמשתף פעולה עם גוף, ישראלי או חיצוני, שמטרתה, בין היתר, "קריאה לחרם ותמיכה בחרם, משיכת השקעות או הטלת סנקציות על מדינת ישראל או אזרחיה".	פגיעה בחופש הביטוי.
לסיכום נושא זכויות הפרט ופלורליזם – המרכיבים שלעיל יגרמו לפגיעות קשות בחופש הביטוי, הזכויות להתאגדות, להפגין, ולשוויון, בכבוד האדם ובחירותו וכו'..				

יב' - ניגוד עניינים וטוהר המידות				
46	פ/2303/25	נושאי משרה מטעם המדינה, כמו גם נבחרי ציבור, יוכלו לקבל תרומה כספית (לרבות באופן אנונימי) למימון הליך משפטי או טיפול רפואי הכרחי, עבורם, עבור בן זוגם או ילדם.	הצעת חוק שירות הציבור (מתנות) (תיקון – תרומה למימון הליך משפטי או טיפול רפואי וחובת דיווח), התשפ"ג–2023	
יג' - המשטרה				
47	חלק מהחוק התקבל (ס"ח 3012) וחלקו בהכנה לקריאה 2+3 (הצ"ח 943)	המדובר בתיקון לפקודת המשטרה המכונה " חוק בן גביר " - העברת סמכויות רבות מהמפכ"ל לשר לביטחון לאומי, למשל, בכל הנוגע לקביעת מדיניות המשטרה והעקרונות הכלליים לפעילותה, סדרי עדיפויות, תכניות עבודה ו חקירות שהמשטרה מבצעת.	הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (מס' 39) (סמכויות), התשפ"ג–2022	
יד' - פגיעה בביקורת האופוזיציה בכנסת את הממשלה				
48	ה"ק, סעיף 6	אישור תקציב מדינה דו-שנתי (ל-2023-24).	הסכם קואליציוני בין הליכוד והציונות הדתית	
		בכך יש פגיעה ביכולת האופוזיציה לבקר את פעולות הממשלה כל שנה בעת אישור התקציב. הממשלה כבר אישרה את התקציב הדו-שנתי.		

נספח ב'

ביו של עורך המחקר

דר' רפי נץ-צנגוט הוא חוקר ומרצה בתחום של זיכרון קולקטיבי של סכסוכים, עם דגש על הזיכרון הישראלי-יהודי של הסכסוך הישראלי-ערבי. בעת לימודי הדוקטורט שלו ולאחר מכן שהה כ-5 שנים כעמית וכחוקר-מבקר באוניברסיטאות ייל וקולומביה בארה"ב, ובהמשך ניהל את תכנית הקיץ הבינלאומית ליישוב סכסוכים באוניברסיטת בר-אילן. כמו כן הוא פרסם 11 ספרים וחברות ומעל 50 מאמרים ופרקי ספרים אקדמיים, במשך שנה וחצי שימש כעורך-אורח של כתב עת אקדמי בינלאומי, והרצה באוניברסיטאות ברחבי העולם (כהרווארד, אוקספורד וייל) כמו גם במשרדו של ראש ממשלת ישראל. הוא לימד קורסים באוניברסיטאות בישראל (כגון תל אביב, בן-גוריון ובר-אילן), וגם בהודו, קיבל פרסים ומלגות רבות, ועבודתו זכתה לכיסוי תקשורת, בארץ ובעולם.

במקביל רפי עוסק בעריכת דין במשרדו הפרטי ובפעילות חברתית לשמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי, על איכות הסביבה וכו'.

הפעילות החברתית באה לידי ביטוי בקשר עם רשויות המדינה, בעריכת מחקרים, ובהגשת עתירות לבג"צ כעותר ציבורי או בטיפול בעתירות כאלו. במסגרת עתירות כאלו פעולותיו נשאו פרי והביאו להפסקת כהונה בלתי חוקית של אנשים שונים שניהנו בוועדות חשובות של המדינה (כגון בוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים שמטפלת במינויי הרמטכ"ל, המפכ"ל, ראשי השב"כ והמוסד וכו'; בוועדה לגבי מינוי נציב שירות המדינה, ובמספר ועדות מרכזיות בשירות המדינה).